

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

De rebus dubijs

[urn:nbn:de:bsz:31-319543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319543)

filio s
sumif
me /
mor. No. q
quis presu
mif memor
eorum que
fecit in testa
mento . add
tex. qd ibi
no. bar. in. l.
cum hic sta
tus. in prin.
de dona. iter
vi. r. vi. r. vi.
de tex. in. s.
illud aut. in
aut. de trie.
e semis. quez
allegat glo. i.
l. hac. consil.
tissima. i. s.
at cuz huma
na. qu. testa
sa. pos. adde
ad hoc glo.
e bar. in. l. q
fundum. s.
seruus. s. p
emptore.

Mo. q qd presumit memor eoz q is sciuit. co
cordat glo. in. l. qui fundu. s. seruus. j. p emp.
Gl. dicit cōtrariū in. l. ex p̄sensu. j. de appella.
Matri. Si fideicommissum est adeptum
ex dispōne testōris expressa lega
tum nō remanet penes grauatuz sed uidet adē
ptū. b. d. C. Op. de. l. pecunie. s. s. ali. r. ci. le. r. l.
. i. s. p seruo. C. de cadu. tol. So. in p̄trarijs sit le
gatum inutile morte fideicommissarij: vel alio ca
su: hic vero penitētia testatoris. vnde sicut euz
penitet s̄ onere. ita uidet penitere de legato: ut
. s. l. proxi. s. seia. hāc so. tenet pe. r. L. in. d. s.
p seruo. in secunda oppositiōe. Alij solūūt q
hic mater erat electa ut ministra: iō apud eā nō
debet manere cōmodum. sed in contrarijs fuit
electa vt legataria seu fideicommissaria. hec so. nō
ē vera: qa hic nō fuit electa ut nuda ministra cuz
s̄ba dispōsitiōis fuerint ad matrem directa ut
dixi in. d. l. pecunie. tñ ex hac so. nō q mulier n̄
potest esse executrix testi. dixi in. l. a filio. de adi.
lega. C. Quero vtrū alij duo fundi i quibus nō
fuit onus iniunctū debeant apud matrem rema
nere. Glo. videt velle q sic. In s̄rium uidetur
. s. l. proxima. s. seia. sed solue q ibi in mente te
statoris erat dubium vtrum onus adiectum oc
cuparet totum legatū uel non. vnde adimēdo
onus videtur a toto recedere. hic uero uoluit ex
presse q onus nō occuparet totū relictū. C. Itē
op. de. l. si in adimēdo. s. e. vbi adempto lega
to nō uidetur adimi onus. So. ibi est casus ecō
uerso. vnde adempto legato nō uidetur adimi
onus legato iniunctum. sed adempto onere ui
tur adēptum legatuz. Ratio diuersitatis est: qa
fideicommissum est cā finalis quare legatum fue
rat relictum: ut. l. ticio. circa prin. de condi. r. de
mon. r. s. de dona. l. ij. in. fi. unde adēpto fideicō
missio uidetur ademptum legatū: quia cessante
cā finalis rē. sed legatum non est causa finalis re
linquendi fideicommissum: sed est magis causa i
pulsua. unde adempto legato nō uidetur adē
ptum fideicommissum.

Seia. Qui accusat testatorem de crimi
ne capitali uidet sibi capitalis ini
micus. unde legatum uidetur sibi ademptuz. b.
. d. C. No. q licet faciat codicillos r. expresse nō
adimat: tamen tacita ademptio durat. b. habui
stis. s. e. l. iij. s. fi. cum. l. se.

Filie. Per exactionem debitoris legatū
de eo factum uidetur extinctum ni
si aliud appareat. b. d.

Strabere. Quero qd erit
si delegato fun
di detrahatur certa q̄ritas. an valeat.
Rñ. si q̄ritas ē ita minima q̄ eēt ridiculū ut un
nūm^o vel duo: tunc non ualere: ut. l. legato ge
neraliter. s. de leg. i. s. si esset magna q̄ritas: tūc
valeret r. fieret estimatio fundi: qua estimatiōe
sciretur quāta pars fundi fuit detracta. pro hoc
. l. pater. s. e. r. l. sanctimus. C. de dona. r. l. i. s. r
si is qui quadringenta. j. ad treb.

De rebus dubijs. Rubrica.

Supra dictū ē de legatis. vey qa circa legata
occurrūt dubia: iō s̄ponit de reb^o du. C. Sz q
ro nōne qcqd dictū ē. s. ē dictū circa dubia cuz
lex semp d̄z eē de casu dubio: ut. l. q labeo. j. de
carbo. edicto. Rñ deo qdā sunt dubia circa scñ
r d̄ his tractat hic p̄ncipaliter l̄z eēt q̄nqz iserat s̄
dubijs iuris. s. tituli p̄cedētes loquūtur de du
bijo iuris. facto posito pro constanti.

Undum. Nec. l. habz duas
lec. r. qlibet pōt di
uidi in duas ex diuersitatibus lfe: qa in
fine quidā habent lram affirmatiuam
alij negatiuā. sed s̄m primā. b. d. Si i aliqua par
te alternatiue est aliqua res dubiā declaratur ha
bito respectu ad estimatiōe rei: q̄ i alia parte al
ternatiue posita ē certa. b. d. C. In tex. in. fi. ibi
meuiani. dic. l. minoris: r rō est s̄m s̄zo. qa eate
nus quatenus in vno dilexit presumif i alio d̄
lexisse: ut isti. de vul. substi. s. sed si ex disparib^o.
r. j. e. l. vtz. in. fi. Itē ē rō qa nō ē verisimile q te
stator posuerit alternatiuā iter res quaz una est
longe melior alia: ut si dicit lego fundū ualentē
centū uel lego fundū ualentē. x. iō hic p̄sumim^o
ex volūtate defūcti. C. Op. q̄ i alternatiuis vtrū
qz sit in obligatiōe: ut. l. illd̄ aut illd̄. s. d̄ p̄st. pe.
r. l. si duo. j. de duo. re. So. illd̄ vey q̄n i utraqz
pre alternatiue p̄tinet certa res. s. q̄n i una parte
alternatiue p̄tinet res dubia prius oq q̄ dubie
tas declaref q̄ declaraf eo mō quo hic dicit. r il
la res ita declarata dicit eē in obligatiōe: ut. l.
s̄ria. C. Quero qd si est dubiū cui fundo magis
equaler: an totali uel particulari. Gl. dicit quod
tūc est minus venit in legato: ut. l. si ita scriptum
in. fi. s. de le. i. r. l. apud iul. s. seio. e. ti. r. hec lec.
p̄cedit s̄m lram negatiuā. scōo mō legif retenta
eadē lec. s̄m lram affirmatiuā: r s̄m hoc v̄f in to
tū p̄cedenti lec. s̄riari. q̄re debes sic intelligere.
nā qd d̄f in tex. fundi meuiani. dic. l. maioris uel
totalis: r sic concordat cū p̄cedēti: r ita uideba
tur dicere s̄y. uel possumus itelligere aliter s̄z
q̄ glo. posuit casum q̄n totus erat unus fund^o
diuisus: tñ ḡfa vberioris culture quo casu p̄ce
dit lec. put est s̄ lra negatiua. s. si ponerem^o q̄
eēt plures fundi r separati cū multis interme
dijs: q̄ oēs vno noie uocabāf: tūc si legauit me
uianū uel seianū fundū nō itellexit de dotali s̄z
solū de uno meuiano. siue magna pecunia seu
parua distinguaf. hoc p̄ba. j. de s̄. fi. l. q̄ ex plu
ribus. vnde id quod dicit i. l. gaius. s. ticius. s.
de le. ii. habet locuz q̄n totus fundus contigu^o
erat. tamen gratia vberioris culture diuisus: s̄z
quando fundi erant separati nunquam appella
tiōe fundi meuiani p̄tinerēt oēs fundi meuiani
s̄z soluz un^o fundus: ut. d. l. q̄ ex pluribus: r hāc
lec. tene menti. C. Venio ad scōam lec. r legitur
scōo mō s̄m. R. s̄m quē. b. d. Qñ diuisa cadit i
ter totum r partem totum partem nō p̄prehen
dit. b. d. r est no. lec. C. Op. q̄ q̄n eīdē legaf ge
nus r spēs generi p̄ spēm nō derogaf vt. l. lega
ta. in. prin. s. de suppl. le. r de fun. instru. l. cum
delationis. s. cui fundi. r. s. quidam. r. l. ques
tum. s. pe. eo. tit. So. glo. contrarie loquuntur
quando genus r species legantur copulatiue.
hic quando legantur alternatiue. Contra hoc
oppo. quando alternatiua cadit iter totuz r par
tem uidetur q̄ resoluatur in coniunctam: ut. l.
quintus. in. fi. de aur. r argen. le. r. l. semper. s.
cum uero dicimus. j. de uerbo. sig. So. q̄tum ē
in proposito dic sic. q̄nqz alternatiua cadit inter
totum r partē itegrale m q̄ritatiuam nō substā
tiale: tunc in toto nō cōtinetur pars. casus est
hic. Ratio quia fundus recipit limitationez de
stinatiōe patris. ut. l. quod i re. s. ij. s. de le.
. i. Qñqz alternatiua cadit inter totū r partē sub
stantialē ut fundus aut fructus uel domus aut
paries uel superficies aut domus: tunc in toto
continetur pars: ut. l. plane. s. penul. s. de lega.
. i. r. l. si ticio fundus. s. de usuf. le. Quādoqz al
ternatiua cadit inter totū r partē p̄dicametalē.

Undū
f Et per
istū tex.
decidit bal.
no. q. in. l. r
si post tres. i
-ix. col. si qz
cautio. q si
statutum di
cit q talis pu
niatur i mil
le uel alia pe
na arbitrio
iudicis q si
potest impo
ni alia pena
que non sit
equalis p̄me
vel paruz ex
cedēs qd no.
Ad hoc faci
unt que scri
psi in prima
lectura barr
super probe
mio. s. uete.
ris vbi late.
Itē facit iste
tex. cum hic
no. ad no. q.
bal. in. l. em
ptorem. i. iii.
col. C. locati.
d C. Oppo. q̄
quando. Ad
de q̄ de hac
disiunctiua
no. p̄ bar. in
. l. vbi pactū.
in prin. post
glo. C. d̄ trās
ac. C. Et fac
ad. q. de qb^o
p̄ bal. in. c. in
generalis. s. b
seu. sue. con
trouer. i con
cessiōe vafal
loruz castri
r in. c. i. b. ca
pi. qui cu. uē
di. Ad bal.
in. l. si plures
in. ii. col. C.
de condi. in
ser. r. bal. i. l.
in testamen
to. C. ad. l. fal
ci. r in. ti. de
pa. constan. i
ver. inuestitu
raz recipien
tes. Quid in
concessiōe
rerum an ui
dear conce
dere hoies i
eis bal. in. l.
. i. s. s̄ sta. ho
mi. r ibi qui
tz q sic dum
modo si sint
sibi coniun
cti sanquine
adde qd no.
Jo. an. in. c.
certificari. r
in. c. i. nostra
de sepul.

bC Seia. adē
ptio durat.
Et vide qd
per istuz tex.
no. dixit bal.
l. i. l. C. ex de
lic. defun. in
. iij. col. r di
xi in. l. ex iu
dicatorum. j.
de accus.
C. De re. du
bijo. Rub.

In iuris
c an et qñ
 appella-
 tione pso-
 ne veniat ci-
 uitas et quan-
 do collegiuz
 vide no. per
 imol. in. l. ij.
 in prin. d. v.
 ob. in mate-
 ria mixti. et
 facit. l. mor-
 tuo. j. de fide
 ius.

b C Debere
 distingui. an
 et qñ relinqf
 prelato vide
 atur relictū
 ecclesie con-
 templa. dic
 ut tractat
 Guil. de suz.
 in. l. i. de sac-
 ran. eccle. et
 vide qd no.
 dicit bar. i. l.
 annua. s. i. d.
 annu. leg.

c Relinqf
 presbytero.
 Adde no. in
 l. nō plures
 de sacrosan.
 eccle. et oino
 qd no. bal. d.
 pa. cōstā. i. v.
 ecclesijs uel
 episcopis p
 illum text. et
 s. de do. pre
 lega. in. l. cuz
 quis. v. nam
 et si quis. et d.
 hoc hēs tex.
 in. c. h. de ca-
 pi. cōra. vbi
 omnino uid
 et adde quod
 no. Inno. in
 .c. cum ex of-
 ficij de test. et
 hoc si talis ē
 episcopus q
 possit habere
 propriā alias
 de necessita-
 te acquirif
 episcopatu
 .xix. q. i. statu-
 tum. et vide
 qd refert bal.
 in. l. privile-
 gia. ad fi. de
 h. h. cc. et qñ
 relinqf ali-
 cui sub noie
 dignitatis.
 vide bal. i. l.
 hac cōstitut.
 fima. q. testa-
 fa. poi. et est
 bona gl. i. c.
 peremp. de
 priui. in vi. q
 vult nō vide-
 ri relictum
 factuz cleri-
 co contem-
 platione ec-
 clesie. et ibi
 aliquantulum
 vide de hac
 materia.

aut iter genus et spēm: et tūc disjuncta ponit p
 pūnta: vt. l. qñ. j. de au. et ar. le. et l. semp. §. cū
 no. de p. sig. Rō qā i istis duobus vltimis casu-
 bus totū et ps nō decernit i dispositioe pūssa.
 s; a natura ipsa: et a cōi vsu loquēdi discernim.
 sicut dicim^o i noie proprio et appellatiuo: ut. l.
 si qñ i fūdi vocabulo. s. de le. i. qd itellige vt statū
 dicā. Istud vltimū mēbrū vñ hāc. l. itelligen-
 do q ista plura p dia nō erāt vnū totū itegrale.
 s; erāt plura p dia diuisa multis itemedijs. tūc
 si legauī meūanū aut seianū videor legare totū
 aut partē p dicalentalē: et sic d; accipi copulati-
 ue. Rñ. istud vltimū mēbrū d; distingui p hanc
 l. sic. qñ alternatiua cadit iter genus et spēm re-
 soluit i pūntā hoc ē vñ qñ gen^o differt a spē
 i magna pecunia: qā tūc illa adiectio videtur fa-
 cta magis cā augmentādi q̄ diminuēdi. nō. n.
 est verisimile q̄ alternatiuā posuerit iter res ita
 dispares: ut. s. dixi s; aliā lec. s; qñ genus et spēs
 nō differunt magna pecunia: tunc sumit alterna-
 tiue: ut ē tex. h in fi. put habetis lfam negatiuā.
 si nō habetis lfam affirmatiuā intelligo fm aliā
 lec. C Alterius esset videndum quando genus
 et species loquuntur copulatiue: an species ad-
 dat vel detrahāt generi. Tangit gl. hic dixi in. l.
 questum. §. pe. de fun. instru. et no. per By. i. c.
 generi. de re. iur. li. vi. C Ultimo ista. l. pōt indu-
 ci ad. q. quam tetigi in. l. si ita: de au. et ar. leg. si
 lego tibi podere meū quod habeo in tali loco.
 et dixi q̄ significatio istius vocabuli podere pen-
 det etiam ex vsu loquēdi: qā qdam intelligunt
 idem quod de manso. i. q̄tuz vnū par bouuz la-
 borare possēt in anno: ut dixi in. l. si ita. qdam in-
 telligunt podere. i. plura pedia penta sub vna
 appellatione seu nominatione et iō sorte esset di-
 cendum q̄ cū istud nomē podere nō sit nomē
 iuris sed sit nomem quod recipit limitationē
 secundū dispositionē patris. q̄ idem eēt qd in
 legato fundi q̄ inspiciaf tempus p̄sens. l. testa-
 menti: vt dixi in. d. l. si ita. de aur. et ar. lega.

Ex. l. sequenti.

Legatum administratorib^o an videat legatuz
 ecclesie. et an legatum canonico vel p̄sbitero vi-
 deatur relictum ecclesie.

In iuris
c Quod relinquitur
 administratorib^o ali-
 cuius vniuersitatis videt ipi vniuersitati relictū
 .h. d. C Oppo. imo id quod relinquit mibi est
 meū vt per totum ti. de legatis. hic dicit p̄trariū
 quare male. huius timore dicit gl. ciuibus forte
 administratorib^o. et per hoc dicit Be. in. l. i. c.
 de sa. san. ec. si relinquit prelato ecclesie videt
 relictum ecclesie. sed si relinquit vni canonico
 vel p̄sbitero nō habenti dignitatē vel administra-
 tionē ibi: tunc nō videtur relictū ecclesie. et hoc
 dicit per hanc. l. C Circa primū quod ipse dicit
 quando relinquit administratorib^o videt relictū
 ecclesie. videt debere distingui an relinqua-
 tur sub nomine p̄prio an sub appellatiuo secun-
 dum distinctionē. l. si seruus cōis. d. stipu. ser qd
 quidā dicit. veritas ē q̄ imo debet distingui an
 relinquat a pūnto. et tunc intuitu p̄sone. an ab
 extraneo et tūc intuitu ecclesie videtur relictuz.
 Tex. est in. c. requisisti. extra de test. facit auē. li-
 centia. de sa. san. ecclesie addo. l. tutor petit^o. §.
 pe. s. de exco. tuto. sed quare hic nō adhibetur
 illa distinctio p̄cedat nomen p̄prium vel appel-
 latium. circa hoc cogitabitur. C Circa secundū
 qñ relinquit p̄sbitero nō habenti administra-
 tionē q̄ videatur relictū cōtemplatione p̄sone.

hoc videtur cōtra tex. in. l. annua. §. i. s. de an. le.
 put ibi loquit de libertis. S; pōt respōderi. aut
 relinqf uni liberto uel canonico tunc p̄cedūt q̄
 dicunt dicti doc. casus est i. d. c. requisisti circa fi.
 s; si relinqtur oibus canonicis vniuersaliter uel
 canonicis indefinite vñ relictum cōtemplatione
 ecclesie: ut. d. l. annua: et ita pōt itelligi hic q̄ di-
 cit ciuibus indefinite: et ita vñ itelligere glo. i. l.
 lucius. §. ciuibus. s. de le. ij. et hoc vñ uelle pe. in
 .d. l. i. c. de sa. san. ec. h; istas. ll. non alleget. Cō-
 tra istud vñ glo. in. l. non plures. in pe. glo. C. de
 sa. san. ec. ubi priuilegium cōcessum clerico uide-
 tur cōcessum p̄tēplatione ecclesie quod ad alias
 acquisitiones trahi pōt. ita nō. ibi glo. s; sustinē-
 do illā glo. debemus eā itelligere qñ priuilegi-
 um uel p̄cessio cōtinet id quod alij foret inutile
 ecclesie utile. exēplum i priuilegio de facili poni
 potest. s; in cōcessione potest poni sic. p̄cedo seu
 lego clerico iter per fundū meum ad fundū ec-
 clesie. tunc vñ p̄cessū fauore ecclesie. ita d; intel-
 ligi illa glo. alias diceret male. p̄dicta oia itel-
 ligatis in prelatis et clericis secularib^o q̄ possunt
 habere proprium. in his uero qui sunt regula-
 res et non possunt habere proprium illi in distin-
 cte acquirunt ecclesie: ut in auē. ingressi. et. l. deo
 nobis. §. i. c. de epi. et de.

Ambiguo.

Tene lect.
 i q̄ h; q̄ i p̄-
 ma pte fuit erratū in noie p̄prio i scōa
 i appellatiuo. scōa ibi: itaq; Circa primā partē
 ponit exēplum duobus modis. tene primum q̄
 p̄bas p casuz i. l. vbi. j. e. C Lōtra p̄mā partem
 op. q̄ vbi ē vñbz ambigū nō stemus uoluntati
 defuncti: ut. l. si alij. s. de usuf. le. fo. qdaz q̄ ibi
 fuit ambiguitas rei: h; vbi. Tu dic q̄ ibi nō cō-
 stabat de uolūtate defuncti iō stat p̄prie signifi-
 catiōi uocabuli ut ibi d̄r fm Ro. C Item hec
 l. facit s; oēs et s; me. q̄ habem^o. ll. ponentes
 plures lec. dicimus utraq; lec. pōt eē bona. uide-
 te qñ una. l. h; plures lec. quelibet pōt eē bona.
 p̄cedo si p̄bas p alias. ll. uel rōnes aliaz legū. s; p̄
 certo iuris cōsule^o de una tm̄ itellexit h; de qua
 uoluerit itelligere icertū sit apud nos. C Item
 op. ad fm dictū. s. de le. iij. l. nō aliter. ubi rece-
 dit a vñbz p̄ uolūtate testatoris. So. i. vñrio uo-
 cabulū hēbat plures significatiōes. vñ accipit il-
 la q̄ p̄gruit uolūtati defuncti. hic nō hēbat unā
 significatiōē tm̄. C Ultio gl. op. j. de ap. l. i. §.
 si qs. So. hic ē error i vñbz p̄latiōe ibi i facti exe-
 cutiōe circa quē errorē ē iuris dispō: ut ibi patz.

Aulus.

Lōditio dādi pōt con-
 ferri i p̄sonā certā et in-
 certā. h. d. C Op. j. l. prima. ubi lega-
 tū icerte p̄sone nō ualet. So. aliud i legato. aliō
 i dādo cā p̄ditiois iplende. Rō ē qā legatū de-
 bet p̄tinere obligationē. vñ ē necesse q̄ sit p̄so-
 na i qua obligatio sustētet. s; p̄ditio nō continet
 obligationē sed euentum facti. iō in incertā per-
 sonam potest conferri ita loquitur hic.

Aulus.

Si persona legatariū nō
 apparet legatuz nō ua-
 let. hoc dicit. C Op. et uidetur q̄ si nō
 adijcitur persona ualet dispositio: ut. l. qui pecu-
 niam. j. de sta. li. fo. ibi grauatur legatariuz uel
 fidei cōmissariuz. vnde in dubio uidetur graua-
 tus dare heredi a quo sensit commoduz. hic ue-
 ro grauatur heres qui cōmodum sensit a seipso
 nō ab alio. C Trē. op. j. l. proxi. ubi ualet relictū
 incerte p̄sone. So. ibi incertitudo uenit cer-
 tificanda ex aliquo futuro euentu. hic secus ut
 ibi plene statim dicam quod tene menti.

Ex. l. sequenti.

¶ An incertitudo vitiet legatū: ibi. Et ad. Et an institutio heredis vitiet: si continet incertaz psonam: ibi. Quero. Et an datio tutelae in certa vitietur: ibi. Tertio. Et qd de datione executoris incerta: ibi. Quero qd. Et an valeat electio incerta circa seculares administrationes: ibi. Quero circa.

¶ Quidam. Valer legatū factum incerte psonae de certis vel de incertis: si incertitudo venit de claranda ex aliquo futuro euentu. h. d. bec. l.

¶ Op. qd legatū factum incerte psonae non valet: ut insti. de le. §. incertis. So. quidā dicunt qd hic legauit incerte psonae de certis: ut uni ex heredibus. vel uni ex amicis meis. ¶ Sz cōtra hāc sol. vñ tex. hic. ibi si vero qd alius et sic vñ incerta psona de incertis. Sol. quidā dicunt qd dictio alius implicat. s. alius ex amicis. et hoc vñ pbari per fines huius. l. dū dicit alius ex amicis. l. bec sol. in se sit vera tñ doc. dicunt sic. Si legatū incerto de incertis. sed tñ incertitudo venit certificāda ex aliquo futuro euentu legatū valet et sic intelligūt hic simpliciter alius: siue sit ex amicis siue extraneus. fa. cit. l. extraneū. C. de here. insti. ¶ Ad ob. §. incertis qd qd ibi dñ corrigif in. §. sed nec eo. ti. et hoc tenent doc. in. l. id qd pauperibus. C. de epif. et de.

¶ Itē opp. de. d. l. id qd pauperib. So. glo. qd ibi spāle est fauore pauperū. ¶ Glo. dicit vñ qñ nō hēnt pauperes certū collegiū: vt hospitale: qd tunc nō eēt spāle: qd cuius collegiū approbato legari pōt: vt. C. de sa. fan. ec. l. i. et l. ij. §. e. et l. cū senat. j. e. ¶ Op. §. e. l. paulus. Sol. ut ibi dixi.

¶ Et ad declarationē huius materie distingue sic cū querit an incertitudo vitiet legatū. aut est incertitudo rerū et dic: vt. l. legatō gñaliter. §. i. §. de le. i. et insti. de le. §. si gñaliter. et l. cum post. §. gener. de iure do. Aut est incertitudo personarū et tūc qñqz assumūtur psonae pro rebus: vt lego duos seruos stichū et pampbilū: et tūc dic: vt. l. si qd a filio. §. si qd plures. §. de leg. i. qñqz assumif pprie et ista est pprie materia nra. quo casu dic. aut est incertitudo circa psonā eius a quo relinqf et tūc vñ relictū ab herede: ut. l. si seru. §. q margaritā. §. de le. i. et l. si. C. ad treb. nisi aliud appareat: ut ibi no. aut est incertitudo circa psonā ei⁹ cui relinqtur nulla expssa psona cui relinquatur. aut relinqtur expressa psona que tamen sit dubitatur. aut relinqtur nulla expssa psona spāliter s; vniuersali et indefinite de vniuersis. vñ vno de plurib. ¶ Primo casu si legatū relinqtur ab herede. alij nō vñ: vt. §. l. pxi. si no a legatario vel fideicō missario vñ et intelligif qd dñ dari heredi: vt. l. qui pecuniā. j. de sta. li. rōnez dixi. §. l. pxi. Scōo casu legatū vñ. s; nō in effectu: qd heres nō cogif solue re: nisi appet de quo testator sēserit. pōt tñ solue re si vult: vt. §. ti. i. l. iij. §. si duob. et. §. de le. ij. l. si quis seruū. §. si inter et de test. tu. l. duo sunt ticij.

¶ Fallit si resultat piter incertitudo psonarū et rerū: qd tūc nō vñ ipso iure: vt. j. e. l. si qd plurib. et de manu. te. l. nō ex plurib. et hoc ultimū no. p dy. i. c. in obscuris. de re. iur. li. vñ Tertio casu aut incertitudo venit certificāda ex aliquo futuro euentu. et vñ legatū vt hic. aut non venit certificanda nec certificaf: et tūc aut relinqtur incerte psonae de certis: et vñ legatū: ut insti. de le. §. incertis. et. §. de le. i. l. si seru. legat. §. hmoi. aut relinqtur incerto de incertis et nō vñ: vt si dico lego vni hōi: vt. d. §. incertis. fallit fauore pauperū: vt. l. id qd pauperib. et l. nulli. C. de epif. et de. l. secus fit in eo qd relinqtur cā cōditionis iplende: vt. §. e. l. pau

lus et ibi vidistis rōnez hētis mō hanc materiam plenius declarata quā Ly. ponit in. l. id qd pauperib. Quero aliqd est relictū incertū in vi mōi an sit idē qd in danda cā cōditionis iplende. Qd vñ cū modus sit cōditio: vt. l. i. C. de his que sub modo. In cōtrarium est veritas: qd id qd relinqtur in vi mōi h; actionē et obligationē producere vt. l. si. C. de his que sub mō: et sic regitur psona in quā substantietur obligatio. sicut in legatō: vt dixi in. l. paulus. §. e. ¶ Quero qd in heredis institutione si cōtinet psonaz incertā: an valet tex. insti. de le. §. sed nec bec spēs. et. d. l. si seruus. §. huiusmōi. §. de le. i. dicit idē in heredis institutione qd i legatō. tu tñ ad hoc vt hēas. ll. magis pprias dic sic. Aut heredis instō cōtinet personā penitus incertā nullo mō declarandā et nō vñ: vt. l. quoties. §. heres. de here. insti. Aut cōtinet personaz certam. sed dubitat que sit: et tūc vñ qd nō valet: nisi si apparet de quo testator sēserit: ut. l. in tēpus. §. i. §. de here. insti. Aut cōtinet vnuz de plurib. aut de diuersis: et tūc aut venit certificandū ex aliquo futuro euentu et vñ ar. hui. l. cōiuncta. l. si seruus. §. hmoi. Aut persona nō venit certificanda nec certificaf: tunc aut instituit psonam incertaz de certis et vñ: vt. l. vter ex fratribus. de pdi. insti. et de here. insti. l. quoties. §. si qd tñ. et de bo. pos. fm tab. ij. §. si qd ita. Aut instituit incertū de icertis et nō vñ: vt. d. §. incertis. p iuncto. §. sed nec h spēs. insti. de le. ¶ Tertio qro qd in tutele dato Rñ. in hoc est plus: qd tutele datio incerta etiā si in aliquo futuro euentu veniat certificāda nō vñ ut. l. tutor incertus. de testa. tu. et insti. de le. §. tutor. Rationē inter tutelā et legata ponit gl. in. l. si qd a filio. §. si qd plures. §. de le. i. predicta hā qñ testator relinqt incertū. secus si incertū. sed de quo testator sēserit dubitat: qd tūc valeret si cōstaret de quo testator sēserit: ut. l. duo sunt ticij. de testa. tu. Itē predicta vera qñ incertitudo est circa psonaz eius qui datur tutor. s; si eēt circa psonaz eius cui datur: dic ut. l. tutor ita. de test. tu. ¶ Quero qd in executorib. vltimarū voluntatū. Et vñ idem: qd incertitudo h; variare istud. sicut officiū tutele cui egparatur. ar. eius qd no. in. l. antepe. §. de tutelif. sed ista egparatio nō est p oia: vt. j. patebit. Preterea vñ eadē rō que in tutore si bñ respicis glo. que est in. l. si quis a filio. §. si qd plures. §. de le. i. et per hoc vñ qd illud qd testatores sepe faciūt: qd dicūt facio tales fideicō missariū: et si nolit vel nō possit do sibi ptātes alium faciēdi nō vñ: qd captatoria: vt. l. captatorie. §. de le. i. et l. si. j. e. sed vñ qd nō valet alia ratione qd executor incertus nō pōt dari. sicut nec tutor. et hoc vñ veruz etiā in executoribus ad pias cās. nā scitis qd datio tutorū est fauorabilis: et tñ nō vñ qd posset redūdare in eorum lesionē: et si hoc est verum quō vñ istud relictū relinqo executores ministrum fratru de penitētia qui pro tpe fuerit nā tutele datio hoc mō facta nō valet: ut. l. tutor incert. de test. tu. quō ergo pōt valere tutoris datio. Rñ. valet sicut pōt dari pcurator incertus: vt ex de pecu. c. i. in. vi. et no. per Ly. in. l. si qd. C. de pcura. in. i. q. l. contrariū no. glo. §. de procu. l. i. in. pñ. et hoc apparet per rōnem. nam per dationē tutoris qd puidet alij. s. pupillo: qd ius ad ministrādā porrigif ad oia bona pupilli etiā aliū de quēsta. et iō lex nō permittit hoc nisi pfi non alij. merito ipse nō pōt cōmittere sub incerto: qd fm hoc cōcederet ptātes alteri qd lex noluit. sed faciendo pcuratorē puidet sibi ita faciēdo executorē: qd eius officiū solū ad relicta a se: porrigitur: et sic est eadē rō que in legatō certificando

a q Quidam Itē op. et quādo incertitudo vel generalitas vitiet ad pias causas vide bal. in. l. pui. legia. C. de sa. crosā. eccle. et adde i materia bal. in. d. l. id quod pauperibus in pñ. et qd nobal. in. l. executorē. i. iij. col. C. de executor. rei iudi.

b C Quero qd vide bal. et doc. no. in d. l. si qd a filio. §. si quis plures de le. primo.

c C Nō valet an possit dari ptās faciēdi executorē vide bal. i. d. l. id qd pauperib. in. iij. col. et bal. oio in. l. nulli. in. ij. col. et. et in. l. executorē. in. ij. col. C. de executor. rei iudi. et i. l. captatorias. in. ij. col. de test. mil. p. io. an. i. c. l. de pecu. i. vñ. et refert bal. in. d. l. id qd. i. iij. col. vbi ē allegat io. an. i. spe. i. et d. istr. edi. et bal. in. l. in epistola. i. fi. C. de fideicō. ideo.

pp

ex aliquo futuro eventu: ut hac. l. dñ. Sz puto aduertendū: qz aut testator dicit qz aliud hēat p̄tatem faciendi executorē z nō v3: qz est captatoria voluntas vt dictū est. fallit si essent certa relicta ad pias cās: vt extra de testa. cū tibi. Si vero dicit factio executorē illū quez talis noīabit: v3 qz nō substantia sed noīatio p̄sone est sibi cōmissa: vt. j. e. l. vtrum. §. cū quidā. ¶ Quero circa electiones factas ad seculares administrationes an valeat electio facta de p̄sone incerta. Puto sic dicendū: ciuitas per legē suā pōt facere electionē de incertis: vt ille intelligatur electus pro quo fors ceciderit. p̄ quo facit in auc. de fen. ciui. §. sed interiz in eo qz dicit de electione que fit per circulus. sed vnus homo priuatus cui cōcedit ius eligēdi nō pōt facere electionē incertā eadem rōne que ē i tutore: vt no. i. d. §. si quis plures. §. de le. i. maxime cū respublica minorib⁹ egparetur: vt. l. respublica. ex qui. cau. ma. z. l. rempu. C. de iure rei pu. li. x. ¶ Alitro quero illi qui hēbant potestatem eligendi elegerunt aliquē certuz tñ dubitatur cū essent duo eiusdem noīs quid iuris. Rn. nisi apparet de quo senserit nō ualer: vt. l. duo sūt ticij. de testa. tu. sed puto qz si sunt duo electores ex dicto eoz legitime deposito declarabif. d quo senserint: vt. c. cum dilectus. ex de elec.

¶ An valeat electio. an valeat electio d̄ certa p̄sone adde bal. i. l. si qz ad decem nāda3. in. vi. col. de epis. z cleri.

¶ Si duo sūt ticij. Mo. ad. l. duo sūt ticij. z vide et not. p̄ glo. z doct. i. c. qm̄ abbas de of. deleg.

Ex. §. sequenti. ¶ Si testator dicat si filius meus decesserit sine liberis hereditas mea deueniat in gaium z semproniu vel eorum filios: an decedente gao relicta pluribus filiis illi admittant i capita vel stirpem cum sempronio.

Si tibi z posthumo. Posthumus q nō nascitur nō facit partē: si vero nascuntur plures qlibet cū sibi coniuncto admittit in virlez b. d. ¶ Op. qz posthumus alienus nō possit istitui nec ei legari: vt. insti. de le. §. posthumo. z insti. de bo. pos. in p̄n. So. illud fm̄ legem antiquā xij. ta. hodie sec⁹ fm̄ ista rpa: vt. l. heredi posthumo. §. de le. i. z. l. gallus. §. ille casus. §. de le. i. z posthu. ¶ Op. qz etiā posthumus si nō nascitur facit partē: vt. l. plane. §. si cōiunctiz. §. de le. i. So. ibi iō qz legatū quodam respectu ualet: qz seruo p̄prio heres ex curialitate dare tenet: vt. l. si. illo. C. de ne. ser. here. insti. ¶ Op. qz oēs posthumū admittāt in vnā portionē: qz oēs sunt coniuncti vno noīe collectiuo: vt. §. de here. insti. l. si ticius. z. l. interdū. in p̄n. e. ti. glo. nō soluit. §. dy. dicit qz ibi oēs erant nati. ideo infimal oēs noīati vocātur in vnā portionē. hic vero nō erant nati. z ideo est verisimile qz si testator nascituros tot estimasset oib⁹ vtiliter legasset. qd puto satis bñ dictū. nō enī est qd impuretur testatori cum eos segregatim noīare nō poterat cum nō eēt nati. z hoc cogitare nō debebat cum verisimiliter nō eueniat. alle. Dy. ad hoc. l. qui filiab⁹. §. i. §. de le. i. Ex his pōt inferri ad. q. dicit testator: si talis decesserit sine liberis veniat hereditas mea in gaiū semproniu vel eorum filios. nō dixit in stirpē. de cedit vnus ex his relicta pluribus filiis. vtrū oēs isti filij admittant in vnā portionē cum superuiuēte: an quilibet habebit tantū quātum superuiuens: z hic v̄ text. qz sic. §. quilibet o3 habere tantum. sed tñ de iure v̄ contra. nam videtis qz testator voluit patrem viuētem preferri filijs etiā si multos haberet. sed pater sine dubio nō reuocaretur nisi dimidia filij: ergo qui debent venire post patrē quez testator plus dilexit non debent habere plus eorum patre: vt. j. de cōdi. z demō. l. publius. in fi. vñ consiliū est qz semp ponat in

¶ Si tibi nā videtis. not. z facit i simili qd voluit bal. i. auc. cā. i. ij. col. d̄ ep̄i. z cler. z facit l. liber hō. §. ticius. el. i. cū simi. §. de here. insti.

testō deueniat in filios z in stirpem

Trum.

Lum quidam. Substantia legata si in alterius voluntatem cōmitti nō pōt. sed electio persone bene cōmittit. h. d. ¶ Not. text. ibi plurium interest zc. concordat cū eo qd hic dicit quod no. Dy. in. l. captatorie. §. de leg. i. eandē distinctionē facit rex. in. l. fideicommissaria. j. de fideicō. li. Item hoc qd hic dicit qz substantia legata nō pōt cōferri in voluntatē alterius in legatis ad pias causas: vt. c. cū tibi eē de test.

d v Trū. §. cū qui dā. eandē distinctionē. vi de io. an. i. ti. de instru. edi. §. nūc. vō ai qua. i asipe. char. d̄. §. an paup. rca.

Questum. In fideicommissio hereditario relicto intelligitur portio pro mō oneris. heredibus pro fideicommissio iniuncti. alias debet pro hereditarijs portionibus. h. d. materia hui⁹. l. hēris in. l. quoties. z. l. nōnunquā. j. ad tre. dixi in. l. turpia. §. si. §. de le. i.

Ex. l. sequenti. ¶ Cū inter viruz z vxorē est facta donatio z ambo decesserunt z nō apparet qz primo decesserit qz debeat probare qz donator primo decessit.

Inter. Ad cōfirmationē donationis sufficit coniugem donantē donatario nō superuixisse. h. d.

¶ Op. j. e. l. pxi. §. si marit⁹. Glo. soluit vno mō vt in ea patet qd nō curo. Sol. alio modo. quam solu. doc. declarat dico qz verba legis confirmantis donationē verificātur ambobus simul decedentibus: qz donator nō supuiuit. ita loquitur hic in. l. cōtraria. verba stipulationis verificātur ambobus simul decedentibus: qz in matrimonio decedit ideo nō discordāt. sed potius concordant ¶ Op. qz ab initio nō valet tractu temporis nō cōfirmat: vt. l. quod ab initio: qz donator nō supuiuit. ita loquitur hic in. l. cōtraria. verba stipulationis verificātur ambobus simul decedentibus. j. de re. iur. Glo. soluit qz etiā nō cōfirmatur: vt donatio: sed vt legatū. sed nō est verum qz donatio cōfirmetur tanq̄ relictum: qz in legatis z fideicommissis requiritur legatariuz superuiuere: nec valet si testator z legatari⁹ simul decesserit: vt. l. qd de pariter. in. fin. cum. l. se. j. e. ¶ Contra h̄ op. qz habeat vim legati: vt. l. sequens questio. §. de leg. ij. z. l. cum hic status. §. si maritus. z no. in. l. res. C. de dona. inter vi. z vxo. Sol. glo. qz confirmatur: qz cessant rationes prohibentes. sed dicit qz ideo confirmatur: qz verificantur verba legis cōfirmantis: z deficiunt uerba legis prohibentis q̄ ponuntur in. l. cum hic status. §. si ambo. de dona. inter vi. z vxo. z sic per hanc. l. habes decisos tres casus. s. quando precedit donans quādo legatariuz z qm̄ omnes simul. ¶ Sed quero quid si nō apparet qz simul vel separatim aliquo ordine decesserint: puta qz vnus in francia alter hic. z sic nō apparet quis prius decesserit. Puto isto casu meliorē eē conditionē possidentis. nam si qdem heredes viri uendicāt ipsi debent probare uxorem predecessisse. si uero heredes vxoris ipsi debent probare viruz predecessisse. quod cū nō faciant cadunt ab intentione sua. ideo in pari cā melior erit conditio possidentis: vt. l. fi. C. de rei uen. z. l. in pari cā. de reg. iur. z. c. in pari cā. de reg. iur. li. vi. nec est aliqua presumptio pro actore: vt qui semel uixit vsqz ad certuz tempus vixit ut. l. spadonem. §. qui absolutus. de excus. ru. qd tene menti.

¶ Trū. l. h. e. vide in mol. in. l. et scō. §. pe. j. ad tre.

Ex. l. sequenti. ¶ Restitutio in integrū an detur heredibus minoris qui decessit hereditate nō adita: ibi. Op.

po. z ibi. **M**ibi uero. Et que regrant: ut transmittat ius deliberandi: ibi. **T**amē. Et an ad hoc ut pupillus trāsmittat ius deliberandi sufficiat scientia tutoris: ibi. **H**is pmissis. Et an cū tutor sciuit: s; decessit z deinde decessit pupillus sine tutore: an transmittat ius deliberandi: ibi. **Q**uero quid. Et an sufficiat scia tutoris tñ vel pupilli tñ cum est maior infante: ibi. **Q**uero. Et an scia illius tutoris sufficiat qui inuentariū nō fecit: ibi. **S**ed quid. Et qd si primus heres sciuit z transmittit ad suos heredē qui sit hereditatē primi sibi delataz: sed de hereditate primi ignorauit: an si moriatur z ipse ius deliberandi trāsmittat: ibi. **Q**uero. Et quid debeat scire ille q trāsmittit ius deliberandi: ibi. **Q**uero dixi. Et an ille ad quem transmittit ius deliberandi possit repudiare hereditatem: ibi. **Q**uero an. Et cū ius deliberandi est transmissus ad plures heredes: si unus repudiat an alteri accrescat: ibi. **Q**uero aliquis. Et an cū vn^o heredū ex virtute iuris deliberandi adiuit infra annuz alius nō utruz q adiuit debeat hēre totū: ibi. **Q**uero pone.

Uiduos. **A**ltimus seu supremus dicitur quē nemo sequitur etiā si nullus pcedat. primus seu prim^o dicitur quē nemo pcedit etiā si null^o sequat: z sic idē pōt eē prim^o z ultim^o. h. d. **C**opp. s. de te. tu. l. duo sunt ticij. z de her. isti. l. in tpe. s. i. z. j. e. l. si fuerit. **S**o. z añquā veniā ad sol. gl. dic qd tria loquunt qñ est incertitudo circa psonas eoz qui ad hereditatē vel legatū vocant seu in quos dispō confer. hic bō loquitur qñ persona q ad dispositionē vocat est certa: q certus est substitut^o sed erat dubitatio circa res hēditarias ad qz vocabant: z sic sunt lōge diuersa ut dixi. s. e. l. quē daz ita. naz ibi circa personaz erat obscuritas. **H**ic circa res ad quod facit qd nō. **D**y. in. c. in obscuris. de re. iur. lib. vi. **C**opp. relatiuuz qz vel q qñ ponit distributiue d; significari in una psona nō in plurib^o: vt. j. e. l. si qz de plurib^o. hic aut verificat in plurib^o qui plures sūt vltimi quare male. **S**o. z nūc seqtur bene. sol. glo. istud pp presump taz voluntatē defuncti q substituendo vltimo vñ tñ voluisse q in hereditate vltimi hēret hereditatē vtriusqz. dixi plene in. l. hoc articulo de here. isti. vbi tractauit materiā distributiuz. **D**y. j. ad tre bel. l. eū qui. vbi nō v; fideicommissuz: nisi aliquēz vltimo decessisse pbet. **S**ol. possum^o dicere aliter q glo. nā ibi dicitur ei qui nouissimus qd est suplatiuū: cuius natura est q relinquat formā positiuū in cōneo: z sic requirit q alius deccdat. hic vero dixit vltim^o seu suprem^o qd nō est superlatiuum: sed hoc nō multū plz: qz nouissimus dicit qz vltimuz gradu; nouitatis. sicut optimuz qz vltimū gradū bonitatis: vt. l. ubi aut nō apparet. de h. obli. vnde idē est dicere nouissim^o z vltimus. qre dicit s; glo. aliud in substitutiōe fideicommissaria: ut ibi. aliud in directa: vt hic. z hoc placz. rō qz in substitutiōe fideicommissaria in hereditate vltimi hereditatē primi nō hēret. vnde nō est presump tio qz testator voluerit abobus substituere: z iō non admittit ad fideicommissum: nisi pbet ambos separatim decessisse: vt ibi. hic nō loquitur in substitutiōe directa: vt. l. qui duos. de uul. z pu. i. pñ. z. j. ad. l. fal. l. pater filia. in fi. z. l. qui ex liberis. i. prin. de bo. pos. s; m tab. vel dic q ibi loquitur quā do mater erat in medio. **R**ō: qz in hereditate vltimi substitut^o nō reperisset totā hereditatē pmi qñ primo successisset taz frater qz mf per auē. de functo. C. ad tertu. z iō cessat rō huius presump tionis de qua. s. dictū est. **I**dē putarē si supercēt

aliquis agnatus z cognatus qui vna cū fratre pmo decedente succederet. ita intelligit glo. dum dicit. sed qd si mater eēt in medio zc. quam nō. **E**x qua hēs notare s; m **D**y. qz qñ testator substituit vltimo moriēti nō est dubiū qz ius legitimarum hereditatū cōseruat inter filios primo decedentes: vt. l. vel singulis. de vul. z pupil. z isto casu admitteret mater vel alius una cū filio ad hereditatē legitimā. **D**y. p. ex glo. s; m **J**ac. de are. dñ hic qz in hēditate vltimi decedētis repitur hereditas primi. **C**ontra hereditas fratris nō adita nō transmittit: vt. l. qñ. C. de iure deli. sed hic frater nō adiuit hereditatē fratris. ergo zc. **H**uius timore dicit **J**ac. de are. qz hoc erit per beneficiū restōnis in integrū per. l. pātonius. de acq. her. qd est notandū. nā. l. pātonius. loquitur in absente tantū nō in minore. z **J**a. intelligit hic i minore zc. **E**t est notandū qz pupillus q nō adiuit hereditatē donec vixit: nō fuit deceptus. qz quia adire poterat postqz est mortu^o non pōt decipi. **E**x quo vñ qz heres eius ex sui psona in integruz restōnez ipetrare nō possit. sed de equitate imperator in. l. pātonius determinat **D**rium. z idē dicit **J**a. de are. in minore eadē rōne. **I**dez dico in quocūqz ipedito iusta cā: qz heres poterit ipetrare restōnem ex clausula: si qua mibi iusta cā videbitur zc. arg. l. pātonius. nā beneficium restōnis trāsmittit ad heredē: vt. s. de in integ. resti. l. nō solum. z hoc tenebat **D**ldr. z idē **L**y. super hac. l. sed repio qz **J**ac. de bel. in auē. de tri. z se. in fi. qñis disputate per euz **D**rium per. l. ij. s. sigs ex liberis. j. ad tertul. z. l. si infanti. s. si nō. C. de iure delib. vbi dñ qz perinde est acsi nō fuerit delata. **M**ibi nō vñ sic dicendū aut pupill^o seu infans decessit ita repente qz eius tutoris vel cō sanguineis si tutores nō habebat: nō potest iputari negligentia cur nō adiuerūt. tunc puto hereditas dandū beneficium restōnis: vt hic: qz hec. l. nō potest aliter intelligi. repente aut dico mori si decessit infra centū dies. nam minori tpe nō pōt perfecte deliberare de hereditate ad eunda: ut. l. i. in fi. cuz. l. se. s. de iure deli. **A**ut nō decessit ita repēte: z tunc si nō hēbat tutorē est qd iputetur heredi eius si tutorē nō petijt: vt de le. here. l. sciat: vñ si hēbat tutorē pōt hēre regressuz **D** tutorē: vt no. in. l. si infanti. s. si nō: z sic cessat eqtas dādi restōnez: s; si tutor nō eēt soluēdo nō eēt ini quū heredi subueniri per restōnem. ar. l. si. de eo per quō fac. erit. z. l. plane. el. ij. s. i. s. de leg. i. sed possumus hodie dicere qz in hereditate vltimi re periat hereditatem primi hoc est ius deliberandi ad eundo hereditatē primi s; m formas. l. cū antiquiorib^o. C. de iure deli. **T**amē pro declaratiōe hui^o materie iuris deliberandi quero aliquas. qz primo que regrant^o vt transmittat ius deliberandi. **R**. qz ille q deccdit sciat hereditatem sibi delatam. tex. est in. l. cum antiquioribus. **I**tez qz annus nō trāsuertit tñ illud de scia oīno requirit vt ibi dñ in tex. z clarus ibi in glo. mag. s; si igno raret hēditatē sibi delatā. tūc nō potest trāsmittere ius deliberandi. sed de necessitate recurritur ad beneficiū restōnis: de quo. s. dixi. **R**ō: qz ille qui ignorat nō pōt deliberare. z iō nō pōt trans mittere ius deliberandi ad aliū qd ipse nō habet. **H**is pmissis quero si est pupillus: an scientia tutoris sufficiat. **R**ñ. qz sic: vt. l. nō solum. i. fi. j. de li. cā. z. l. si ex legati cā. cū se. j. de h. ob. z de vsucapi. l. seqtur. s. si pupilli. **I**te tutor solus petiit tps ad deliberandū: ut. l. ait pretor. de iur. de lib. ad qd facit: qz tutor solus pōt adire: vt. C. de iure deli. l. si infanti. z bonorū possessionē petere

col. de acq. here. p. pe. de anch. in pñl. cccxlv. qd incipit. de iuri b^o additis vi de bar. in suo pñl. cxxxvij. z vid ro i pñ. lvi. incipit vi sis narratiō. i pñcto q ad primū quo q rif ec. z pater hereditatē d latā filio ma iori infante iu tiliter adiuit est nō dubiū vtrū eo mor tuo possit pa ter restōnem petere ex clau sula gñali vel ex psona ipñi us filij iaz de functi. vel ex iure dñberā di. vide pe. s. anc. i pñ. ccc liij. incipi. in pñi noie amē de iurib^o ad ditis petri a deūris zc. **A**DDE que posui in .l. si infati. **B**C Sic dicit dñ. p. bart. in pñ. icipi. qui dā. perusin^o de cessit i. d. l. si infanti. z bal. i. l. i. s. i. nouissim mo. de cad. to. z i. d. l. si infanti. z i. l. c. antigorib^o. i vi. q. de iure dñi. z ibi et p cū i pe. seu vti. col. vbi refert vba nic. d. ma. ad no. p. bar. s. add pe. de anc. in pñ. xcvij. icipi. p. p. declara tione s; fitoz tria sūt zc. in tertio pñcto. **C** Que re grant. vid aliz qd p imol. in .l. vñtre. i. vl. col. de acq. heredi. **D**C His pmissis si quero. An sufficiat tuto ris scientia ad trāsmittēduz ius declaran di. add tex. z ibi bar. i. l. fi. C. s. tu. z cu. q fatid. vide bal. i. d. l. si infanti i pe. et aspe. col. de iur. deli. vbi oio vide. **E**t dato q opio bar. eēt vera format ibi bald. circa h plures no. q. z vide bar. j. pxi. col. **p p ij**

a q Uiduos. os. nō fuit decept. vide bar. i. l. i. z ibi bald. C. de re. mi. alias de test. mili. p bal. in .l. si infanti. s. alle. p ang. in .l. nō solū. s. de in ite. ref. z banc eōdem opini. seqtur **J**o. an. in. c. i pñtia d pba. l. j. q. in. d. .l. si infanti. s. h. opi. ē cōis z vera z ap. probaf. z p b vidi pñlūi z iudicari p imol. in. l. vñ tre i vl. char. z et in. pvi.

vt. l. bonorū. C. de bo. pos. fm tabu. Sed contra
 B fortiter facit qd no. in. d. l. si infanti: q: si tutor
 nō adit tenet hereditas infantis. vnde si ad he
 redes infantis trāfret ius deliberādi eis tutor nō
 tenetur cū nō essent lesi: q: adhuc adire possit.
 R. l. si infanti cū. q. glo. ibi posita loqur an tps.
 l. cū antigoribus: q: a transmissio iuris delibera
 di nō erat cognita. vel pōt intelligi q: tutores sci
 uerint & neglexerint adire. postea decessit pupil
 lus. & annus iuris deliberandi trāsiuit hereditas
 ignorātib⁹ & nō certificātib⁹. vnde nō pōt hēre re
 gressum p̄ tutorē. Itē cōtra predicta facit text. l.
 si infanti. in eo q: dicit p̄inde h̄ri: ac si hereditas
 nō eēt deuoluta. sed solue hoc eodē mō. ¶ Quo
 ro qd si tutor sciuit & decessit ipse anq̄ infans. po
 stea decessit infans sine tutore: an trāsmittat ius
 deliberādi. Puto q: nō. nā cum tex. in. l. cū an
 tigorib⁹ reqr̄ q: sciēs decesserit: & sic scia tpe
 mortis reqr̄tur: vt. l. i. delictis. §. si exneus. §. de
 noxa. & de mili. re. l. si ticius iste aut infans lz per
 tutorem fingat scire uiuente tutore: tamē eo tpe
 quo tutor decesserit: nō pōt fingi eum sciuisse: &
 in veritate ignorabat: q: qd eius etas videt igno
 rat: & sic debet recurri ad beneficiū restōnis de
 quo. §. dixi. ¶ Quero qd si erat pupillus maior
 infante: an sufficiat scia tutoris tm̄ vel pupilli tm̄
 Videtur q: non: q: neuter sine altero adire pōt:
 ut. C. de iure deli. l. potuit. & sic v̄ q: requiratur
 scia utriusq;. In cōtrariū v̄. & quo puto veri⁹ q:
 scia pupilli sola sufficiat: q: in acqrendis ipse so
 lus sibi sufficit: vt. §. de auē. tur. l. obligari. in p̄n
 ci. & insti. e. in prin. p̄ istam sciam acqrit solū sibi
 ius deliberandi: ut possit trāsmittere in nullo at
 sibi preiudicat. Itē puto q: sola tutoris scia suffi
 ciat. nam lz tutor solus non possit adire: tm̄ tutor
 solus pōt deliberare: & solus pōt tps ad delibe
 randum petere: vt de iure deli. l. ait pretor. i p̄n.
 & sic aliud est ipsum adire. aliud est ius ad eundē
 aliud est ius deliberandi. & eadez possent dici de
 scientia solius patris vel solius filij. ¶ Sed quid
 de tutore qui nō satis dedit vel inuentariū nō fe
 cit. an eius scia sufficiat. R. q: sic: q: hoc ius de
 liberandi tpe coartat & in eo nō pōt esse: nisi cō
 modum. ergo zc. vt. l. si. C. de tu. & cur. qui satis
 nō de. vbi v̄ casus. facit. l. tutor qui reprotiū. §.
 de admi. tu. ¶ Quero heres prim⁹ sciuit v̄ trā
 misit ius deliberandi ad heredē suū. heres su⁹
 bene sciuit hereditatē huius pximi decedētis si
 bi delatā. lz de h̄ditate pximi decedētis ignorauit
 & sic decessit. quero an ius deliberandi trāsmise
 rit ad suū heredē. Dico q: sic. nā ex eo q: pximus
 heres decessit sciens illud ius deliberandi est ef
 fectum hereditarium. qd apparet q: ad heredē
 transmittit: vt. l. itē videnduz. in fi. de peti. here.
 ergo si est hereditariū eodē mō quo transmittit
 hereditas: trāsmittit illud ius. de hoc est casus.
 §. qd me. cau. l. videam⁹. Preterea annus q: daf
 ad deliberandū est utilis ab initio: q: a tpe scien
 tie incipit currere. postea est cōtinuus: vt. l. cū an
 tiquiorib⁹. Ex hoc appet q: lz deueniat ad igno
 rantem adhuc durat ius deliberandi: & sic meri
 to trāsbibit ad quēcunq; transibit hereditas. Eō
 tra hoc multū ob. j. ad. l. fal. l. precia rerū. vbi an
 aditā hereditatē nō d̄r eē a liquid in bonis n̄ris
 de illa hereditate. Sol. duob⁹ modis. vel dicam⁹
 q: illa. l. loquat ante. l. cū antigoribus fm qd tps
 transmissio iuris deliberādi nō erat cognita. vel
 aliter dico q: d̄r nō esse in bonis n̄ris an aditam
 hereditatē. verū est taliter q: estimationē recipi
 at. Rō: q: adhuc possuz hereditatē nō acqrere.
 tm̄ alio respectu d̄r esse in bonis n̄ris: q: ad here

dem transmittit. ¶ Quero dixi q: q: q: sciat: qd
 oz ipsuz scire. Breuiter siquidē hereditas est de
 lata ab intestato sufficit q: sciat aliquē eē defun
 ctum. & hoc pbare debet q: sciat se esse proximo
 rem psanguineū. & forte si essent mortui in eadē
 ciuitate presumere scire rōnem cōsanguinitatis
 ut. j. vnde cog. l. octau. z. C. de in integ. rest. l. de
 tutela. ex hoc cōcluditur q: sciuerit hereditatē si
 bi esse delatam. nā nemo presumit ius ignorare
 ut. C. de legi. l. leges. psulo tm̄ vt de hoc faciat ar
 ticulū. Si v̄o hereditas defert ex testō est neces
 se q: sciat defunctū eē testatorē & se heredē ista
 tū. Et eniz qui ignorat vires testis nō pōt dici esse
 delata: vt. l. sed & si de sua. de acq. here. ¶ Quero
 an iste heres ad quē transit ius deliberandi pos
 sit hanc hereditatē repudiare. Videt q: non: vt
 j. de bo. li. l. libertus. & de le. i. l. si fundū sub con
 ditione. §. si tici⁹ & ibi no. In cōtrariū v̄ & ista ē
 veritas q: repudiare possit: vt. l. si q: filius. §. i. de
 acq. here. pro hoc. l. cū antigoribus: q: pōt repu
 diare saltē tacite patiendo labi tps anni. ergo ea
 dem rōne expresse. Nō ob. cōtraria q: loquūtur
 de legatis que nō possunt repudiari. ad incōmo
 dum alienū: vt ibi. sed ad incōmodum heredis
 possūt repudiari: vt. §. de le. i. l. si mibi & tibi i p̄n
 ci. ¶ Quero aliqs ad plures heredes transmissit
 ius deliberādi & ad eundē h̄ditatē sibi delatā: an
 si vn⁹ repudiat alteri accrescat. Et v̄ q: nō: vt. l.
 legatarius. in prin. §. de le. i. cōiuncta. l. & pro cu
 lo. §. de le. ij. & qd dixi in. l. re cōiuncti. §. de le. iij.
 Contrariū puto per. l. si seruus cōis ab extero. &
 quod ibi no. §. de acq. here. q: aliud in heredita
 te aliud in legato. ¶ Quero pone q: vnus here
 dum ex virtute iuris deliberandi adiuuit infra an
 num alius nō: sed hereditatē illius pximi adiuuit
 vel adire vult: q: ad ipsam ad eundē tps nō cur
 rit. vtrū ille qui adiuuit h̄eat totaz illā hereditatez
 virtute iuris deliberandi. Quod v̄ per. C. qn̄
 nō pe. partes. & per. d. l. si seruus cōis ab extero.
 sed dico sic. aut ille adiuuit virtute illius iuris deli
 berandi totā hereditatē: & tunc proderit cohēre
 dibus ad eundē hereditatē p̄ncipalē. aut adiu
 uit solū pro parte sua: & tūc secus. sed ei accrescet
 ar. l. cogi. §. item metianus. j. ad tre. vbi coactio
 facta ab uno sup toto prodest alijs. Non ob. ti.
 qn̄ nō pe. par. q: illud verū qn̄ quis excludit tpe
 ab hereditate: q: defert p̄ncipalr: vbi vni⁹ agni
 tio alijs non pdest. sed hic vna hereditas defert
 p̄ncipaliter alia in cōsequētā. vñ si durat tps ad
 eundē p̄ncipale factū vni⁹ ex cohēredib⁹ p̄de
 rit alteri: vt. d. §. itē metianus. ¶ Ultimo d̄r hic
 in fi. q: substitutus admittit quasi vtriq; substitu
 tus. qd si mater est in medio. Quidā dicūt m̄fey
 repellendā: q: utriq; succedit ex pupillari expres
 sa quod nō est vex: q: isto casu substitutus nullo
 mō admittet: q: istud distributiū oz verificari
 in uno tm̄: vt. j. l. pxi. & matre subsistēte in me
 dio cessat ratio presump̄te voluntatis defuncti.
 ¶ Itē hic d̄r q: in hereditate secūdi reperit he
 reditas pximi qualiter vendicabit ista heredita
 tes: an dicet se heredē ex testō vel ab i testato. gl.
 dicit q: vtrāq; vendicabit ex testō. qd dic ut no. i. l.
 i. z. ij. §. de pe. here.

¶ Cum in bello. Si vno casu dece
 dit pater & filius.
 patrē decessisse presumit. h. d. C. op. j. e. l. in fi.
 & l. cū ipubere. cū. l. se. So. itellige hic in filio pu
 bere. secus si eēt ipubes: vt in d̄rio. C. op. j. ad
 treb. l. ex facto. §. si q: aut. vbi presumit filiiū pri
 us decessisse. Sol. glo. q: sp̄ale est ibi fauore testis
 cōseruādi: vt presumat filiiū decessisse prius. bic

¶ Puto q:
 nō bal. §. in
 d. l. si infanti.

¶ Quero
 qd. p. bal. in
 d. l. si infanti.
 p. bar. i. d. l. cū
 antigoribus

¶ De scia.
 An sufficiat
 scia solius pa
 tris vel filij &
 ponit et bal.
 in. d. l. si infan
 ti. & p. bar. in
 d. l. cū antiq
 oribus.

¶ Inuentari
 um nō fecit.
 qd si sciuit tu
 tor q: nō sa
 tis dedit vel i
 uentariū nō
 fecit & vide i
 simili not. p.
 bal. i. d. l. si i
 fanti.

¶ Dico q:
 sic. per bal. i.
 d. l. cū antiq
 orib⁹. i. iij. q.

Fragmentary text from the right edge of the page, including words like "Si cum", "Simar", and "Si lucu".

Cum i bello non presumitur an si qd huerit filios tpe vite psumat habuisse tpe mortis. et hic adde imol. in d. l. ex facto. §. pe.

Cum si maritus. et adde text. et glo. et bal. l. l. si pofessor. §. i. §. de reli. et sup. ti. fume.

Cum si fuerit et ad intellectum b. l. ibi adde p. t. r. l. iij. §. si duob. h. all. vid. imol. l. l. si ita scriptum. de le. i. et no. ex isto tex. a. §. rior sensu q. si vnt. istoz eius de nois est et plus junct. test. d. q. ali. us ille admittit. teref. ad lega. tu. et similit. pbat. tex. l. d. l. si qd suuz. §. si iter d. le. ij. et p. d. rat. ro. in. l. si vo. §. de viro. in. xxxix. fal. sol. ma. et p. itelle. ctu. h. tex. vi. de quod no. imol. l. l. q. fi. liab. §. i. cir. ca. p. n. cu. leq. de le. i. et istaz. l. sing. limi. ray. p. cuma. in. l. si qd a. fi. lio. §. si q. plu. res. de le. i. et ibi dixi post. imol.

Cum ponitur h. et facit ad. q. si p. m. d. z. h. e. r. p. m. um. et plures heret. p. m. q. d. z. h. e. r. de q. p. guil. de su. l. q. inci. p. o. e. q. de sc. o. sta. tutu. est bono. nie. q. q. p. mo. z. c. et h. bart. et si p. mo. ge. nit. d. z. succe. dere. et igno. raf. q. si h. p. mogent. pa. ter. pot. elige. re. quez. vult. h. z. bal. in. l. in. q. d. de sec. u. nu. cu. p. cor. in. h. r. o. z. vi. de p. imol. in. l. si ita scrip. tuz. de leg. i.

vero presumitur favore matris q. p. prius decesse rit. primuz quod glo. dicit q. ibi est sp. ale favore testi cōseruandi est falsuz: vt. j. e. l. qd de pariter cū. l. se. et se. Itē istud qd gl. dicit favore mris nō est verum. presumere enim p. rem decessisse pri. vt. j. e. l. in. h. et j. e. l. cū ipubere. Ad. l. triaz rīde si eniz pater et filius simul perierint: vt hic dicitur extat cōditio fideicommissi que est si pater decesse rit sine liberis. quod intelligit de liberis post eū supuiuentib: vt ibi p. z. in. prin. §. stat aut nō su. puiuisse si sit decesserūt. ergo zc. §. l. p. xi. h. z. po. neres q. nō appareret eol simul decessisse et igno. raretur quis pri. et qd posterius decessisset: tunc ille q. dicit aliquē decessisse sine liberis h. z. intētio nem suā fundatā de iure cōi. l. z. enim habuerit fili os ante: nō tñ presumit h. e. tpe mortis: vt. l. spa. donē. §. qui absolutus. de ex. cu. tu. et iste est casus in. d. §. si qd aut. Itē dicit in. §. nostro. si nō cō. staret patrē et filiū decessisse vno casu vel uno bel lo vel una ruina: q. tunc eēt fundata intētio eius qui diceret patrē decessisse sine liberis p. iura pre. dicta. fauor eniz matris nil opatur. si enim fauor matris aliqd opari deberet multo magis opare tur fauor fratris qui est alter filius testatoris. qd tñ est falsum: vt. l. sed z in illo. j. e. C. p. j. p. x. §. Sol. ibi sp. ale p. p. reuerentiā p. foni: vt ibi videbitis. Nec. l. inducit: an hereditas p. ris non adita transmittat. quod tangā aequaliter. j. e. l. cū ipu. bere. C. ultimo materiā de pariter decessēbus examinato in. l. quod de p. iter. j. e. Itē ista. l. idu. citur ad. q. q. h. d. itas p. ris nō adita trāsmittat. tangā aequaliter. j. e. l. si cuz pubere. §. si cū filio.

Si cum filio. C. p. §. §. proxio. Sol. sp. ale fauor pa. troni. C. Quero qd si ista cā nō agitat cū patro. no. sed cū herede p. foni vel retēta glo. preceden. tis. §. qd ibi sit favore mris. qd si nō agat cū ma. tre. sed cū heredit. mris: an beatur ista benigna interpretatio. Videt q. nō: q. est beneficiuz perso. nale. ergo zc. vt. l. q. personale. §. so. ma. Prete. rea tex. loqtur qm mater vel patronus agit.

Ex. §. sequenti.

C Statutu q. muliere decedēte in matrimonio vir lucret dotē verificatur: si ambo sit p. ierint.

Si maritus. C. No. hunc casuz ad. q. statutu dicit q. muliere decedēte in m. ronio sine liberis vir lucre tur certā partē dotis. Lerte si simul decedunt d. f. mulier in m. rimonio decessisse. casus ē h. C. p. po. j. e. l. qd de pariter. Sol. ibi fuit stipulata m. f. h. supuiit. h. h. si i m. rimonio decessisset. C. p. po. j. de adul. l. nec in ea. Sol. D. q. ibi denota. tur accitua facti nō iuris ministerium.

Si lucius. Si filius pubes cum p. re morit presumit p. ri sup. uiuere. ipubes nō. sed pater ei. h. d.

Si fuerit. Incertitudo persone legatarij p. cedens ex. euctu casus i que legatū p. fert. vel ex. platione de. functi uitiat legatū. adēptio aut nō uitiat. h. d. et ponunt h. vi. casus p. ordine. C. No. de significa. tiōe h. p. nois q. q. n. distributiue ponit: q. disticaf. in vno tm: vt h. secus si diceret q. q. s. vt dixi in. l. hoc articulo. de here. insti. facit ad. q. de duobus intrātib. castrū sit quā ponit D. y. in. l. q. filiabus. §. de le. i. et Ja. de are. in. p. si. ff. C. p. §. de le. ij. l. si qd seruū. §. si inter. So. glo. optime. C. p. et vtriqz videt q. debeat p. p. equalē charitatem q. est in vtroqz: vt. l. si seruus pluriū. §. si. §. de le. i. et l. cū alimētis. in. p. n. §. §. ali. et ci. le. So. gl. q. hoc est sp. ale p. p. incertitudinē qd declara: q. hic erat

incertitudo psonaz ibi rerū dixi. §. e. l. quidam. no. in. c. in obscuris. de re. iur. li. vi. p. D. y. C. p. po. de testa. tu. l. duo sunt ticij. et. l. in tps. §. i. de. ber. insti. et. l. si duo: vt le. no. ca. So. nō valz: nisi p. bes de quo testator senserit: ut in D. rior. Itēz v. f. q. in isto dubio lex debeat p. sumere vnū priorem alio. sicut facit. §. l. p. xi. C. Sol. glo. q. illi g. n. alita. ti derogat qm lex aliter disponit. hic i libertate q. facilius datur. iō difficilius reuocat. hec sol. non. plz: q. hec lex loqt et in alijs casib. q. i libertate iō alij soluūt q. hic loqtur qm est incertitudo circa p. sonas q. b. relinqt. §. l. p. x. §. e. l. loqt qm ē certitudo circa factū p. sone a q. relinqtur. vid. gl. q. i. ci. pit. j. e. l. si qd in h. ibi q. nō pot. stare. dic. imo po. test stare et est h. a. nam qm est incertitudo circa p. sonas q. bus relinqtur uitiatur legatū: ut hic. et. l. si qd de plurib. j. e. h. si p. sone q. b. relinqtur sūt certe. h. z. dubitat de aliquo casu p. tngente in p. fona relinqētis sit interpretatio: vt. §. l. p. xi. Itē dicit hic adēptionē valere. §. §. e. l. iii. §. si duobus. gl. timore hui. D. rior distinguit. no. vide eam et signa.

Ex. §. sequenti.

C Si masculus et femina nascant prius natus ma. sculus presumit.

Mlane. Si de natiuitatis ordie nō ap. paret pus nat. presumit ille ex quo mater libertatē consequit. h. d. no. tex. ibi in. ambiguis zc. C. Quero que est rō hui. p. resūpti. onis. Dicit qd qdaz masculus est fortior. iō p. sumi. tur pus nasci. h. z. h. c. rōnez sequeret pone liberta. tē relicta: si prius pepit feminā: z eēt dubiū q. p. us esset nat. masculus qd est istū tex. q. in dubio p. libertate iudicat. quare dic q. ille pri. nat. p. re. sumitur per que magis libertati fauet. siue ma. sculus siue feia. sed possumus dicere eo casu quo mulier prius nata presumit eēt idēo: nō q. citius eā expulerit. h. z. q. hic fauor libertatis. h. z. in alijs ca. sib. in quib. nō est fauor libertatis: tūc presume. rē pus natū masculū: et sic sepe de facto accidit.

Si is qui ducenta. Si dictio z: ita dictio cū: in dubio d. f. cadere inter d. i. uersa. h. d. C. p. q. ex quo ē ambigūū seqmur id qd minimū est: vt. l. si ita scriptū. §. de le. i. sol. illud verū: nisi aliud sit ex p. pria significatiōe vo. cabuli: vt hic est. Ex hoc reprobaf. arg. illorum qui dicunt tria et duo sunt qnqz: q. verū est. l. tria et duo sepata. sed tria et duo que sunt in trib: nō faciunt quinqz.

Si quis. Si seru. noiatus pot. accipi: vt res tibi legata: et vt p. sone legatarij in dubio accipit: vt res legata. h. d.

Cum ita. Diuide. primo incipit stipu. latio a p. cedēti p. ditione dis. iunctiue et negatiue concepta. scōo incipit stiplo a p. cedēti dispōne affirmatiue et copulatiue cōce. pta. in tertia pte icipit a p. cedenti p. ditione copula. tiue et negatiue concepta. scōa ibi: deniqz. tertia ibi: vel ut p. prius. C. p. et v. f. q. ad hoc vt stipu. latio n. cōmittat alterū fieri sufficiat: vt. j. e. l. §. si. q. So. h. z. ro. et bñ hic loqt qm p. cedit dispō copu. latie p. cepta. vel qm nulla dispō p. cedit. h. z. icipit a p. cedēti p. ditione disunctiue vel negatiue cōcepta q. trunqz requiritur fieri: ne stipulatio cōmittatur. h. z. si icipit a p. cedenti dispositiōe cōcepta disūcti. ue: tunc sufficeret vnū fieri: vt in D. rior. vide glo. i. ibi h. z. Ro. dic. vt. j. e. l. §. si qd aut. sm hoc ergo li. mitaf. penalis stiplo h. z. naturā p. cedētis p. uentio. nis. C. S. z. iste. §. v. f. sibi d. dicere. nā vtrunqz re. g. ritur fieri: si cōditio copulatiue cōcipit: vt i. h. z. vtrūqz fieri d. z. si incipit a cōditioe disunctiue cō

Cum si male. li. bertati fauef. bar. videtur sentire p. riorz in. l. si extra. n. c. de p. di. ob. cāz. et vid. bar. in. l. are. tuse. de statu. ho.

Si is q. ducēta reprobaf. ar. No. reprobā. ri argumēta illoz q. dicit tria et duo fa. ciūt qnqz. de q. per glo. in. l. q. tics d. v. obli.

Cum ita cō. cepta. et facit ad not. q. sta. tutū est q. si qd tpe mor. tis caruerit filio filia suc. cedat fri. mō qdaz caret si. lio h. z. nō filia Querit vtrū vigore illius statuti admit. taf. frater. et iste text. facit q. sic. h. z. bal. i. c. si. de duo. fra. a. ca. iue. t. z. p. rior p. no. in. cle. p. rior. q. z. de. cle. ibi q. z. requiritur si. eri vtrunqz. et ad ea q. ha. bent h. vide ang. et imol. in. l. si ita qd stipulat. de. ver. obli.

cepta: vt i pñ. b. §. ergo legitur q' i disiunctiua re-
quirit cōsensu duorū sicut i copulatiua. glo. sen-
tit hoc cōtrariū: z ipsuz fatet. iō exponit hic aut
p. z. certe hoc nō est verū imo vtrūqz ex propria
significatiōe resultat. si enim copulatiue cōcipit
nō est dubiū q' vtrunqz requiritur fieri: vt hic i fi.
§. Idēz si p'cipitur alternatiue z negatiue: vt sti-
pulatio nō p'mittat. alias semp erit verū hoc aut
illud factuz nō esse ex ppria significatiōe: vt p'
batur in. l. si ita q' stipulatus fuerit. x. j. de p. obli.
facit. l. si q' sita stipulef. eo. ti. C. Itē op. q' iste. §.
nil facit ad tit. z sic ob. in p'ria p'stōne. C. §. q'bus
Glo. sol. q' hic tractat: vt in ea habes.

Ex. §. sequenti.

De copulatiua vide per hanc. l.

Utrum Iste. §. cōsuevit reputari mul-
tum difficilis z pro certo est. z
hētis hic duas glo. mag. vna est gl. noua que po-
nit casum: lz nō hñ declarat. alia est antiqua z po-
nit casuz magis succincte. z neuter tñ est hñ clar.
C. Antequā veniā ad primā p'mitto pmo p' cui-
dētia q' p'positionū quedā est cathēgorica que
daz hypothetica. cathēgorica est que subiectū z
predicatū hz pncipales ptes sui: ut petrus currit
hypothetica est q' hz duas cathēgoricas pncipa-
les ptes sui. z hec fit per si vel per aut vel s'ilia: vt
no. j. de acq. re. do. l. que sitū. in vltia glo. Itē ista
hypothetica qñqz fit per z: qñqz per aut: s'm dia-
leticos. z de q'libet tractat hic. §. Itē p'mitto q'
ad veritatē disiunctiue sufficit alterā partē eē ve-
ram. sed ad veritatē copulatiue requirit vtrunqz
partē eē veraz. Itē p'mitto q' ofonuz alia vltis in
q' subijct' termin' cois determinat' signo vlti: vt
ois hō currit. null' hō currit. z hō d' termin' cois
Alia particularis: vt qñ terminus cois determīa-
tur signo p'culari: vt quidā hō currit: z quidāz
hō nō currit. Alia indefinita: vt qñ in ofone ter-
minus cois ponit sine signo. Alia singularis: vt
qñ subijct' terminus discretus: vt petrus currit.
Itē qz alternatiua requirit alterū nō egparatur vlti
sz copulatiua egparat vlti: qz requirit vtrunqz. Itē
p'mitto q' ofonuz quedā sunt h'rie directe: vt vlti
affirmatiua z vltis negatiua. Alie subcōtrarie: ut
p'cularis affirmatiua z p'cularis negatiua. alie
p'dictorie. Alie subalterne. z de his duab' vltimis
nil ad pñs. Itē p'mitto q' qdam hñt l'raz affir-
matiua. qdam negatiua. Deinde diuide i quat-
tuor ptes. pmo ponit cōceptio duaz stipulatio-
nuz: z de d'ria inter eas dubitat. scōa ibi q' q'uis:
in qua ponit quedā cōfirmatio seu euidēs solu-
tionis rō in qua pcedit p modū expōnis. tertia
ibi aduertendū: in q' ponit solonē. z ponit d'riaz
iter predictas. q'ra ibi: p'inde sigs: in qua Dy. z
Ray. dicūt q' oñdit indefinitā egpollere vlti. sed
male dicūt: qz ibi est ofo p'cularis: qz ibi ponit
signū p'culare qd. hoc est aliqd. ergo nō est ide-
finita. dic ergo q' ibi oñdit hāc ofonez qd nō fe-
ci z s'ilia. qñqz assumit vlti: qñqz in ppria signifi-
catōe particulariter hz diuersas materias: vt. j. p
pime oñdaz in sūmario. Si pcedit stiplo negatiue
z copulatiue cōcepta penalis stiplo disiunctiue
subiecta neutri fieri. exigit si hō pcedit conuē-
tio affirmatiue z copulatiue pcepta penalis stiplo
sibi subiecta requirit vtrūqz fieri: vt penal' stiplo nō
p'mittat. h. d. Casuz in terminis pone p te z expo-
ne l'raz: vt hic hēs p glo. z doc. vt p'z ex. j. dicēdis
z collige notabilia. C. Ad primā stiplo nez cōce-
ptā alternatiue. p'rio op. de. l. cū qd. j. de h. ob. z
. l. cōtinu'. §. pe. e. ti. So. nō factū vocat factū: z
sic iuste subijct' negatiua: vt hic hēs in quarto s'
rio: z ita sentit glo. hic parua. Alij dicūt q' hic de

ficat nō: ut sit penalis affirmatiua alternatiua s'm
glo. mag. hic in fi. sui. hec est magna lectu. z s. §.
aiaduertēduz. Alij dicūt q' p'cessit stiplo affirma-
tiua. sed est falsuz z s. §. aiaduertēdu. ibi: ut ne-
mini fiat zc. dic ergo: vt in p'ria. Scōo op. d'f hic
q' neutri d'z fieri imo q' deat vtrunqz fieri: vt. l. si
heredi plures. s. de cōdi. insti. sol. illud vey. i af-
firmatiua vt tangit hic in. viij. s'rio. si hō cōcipia-
tur copulatiue z negatiue d'z fieri neutri: vt hic i
. h. aiaduertēdu. C. Tertio op. q' sufficit alter-
ruz tñ fieri. vt. s. l. p'ri. §. cū ita. So. ne stiplo pe-
nalis cōmittat sufficit alterū fieri: vt ibi: z hoc tā-
git h in pmo s'rio lz nō clare. Quarto op. q' suffi-
ciat alterū ex natura alternatiue: vt no. j. l. p'x. §.
si qz aut. Sol. hic p'cessit copulatiua coniunctio
que limitat penale. ibi p'cessit alternatiua in du-
bio. quādo nulla p'cessit hz locū quod no. s. l.
p'ri. §. cū ita. z est h' exemplū alternatiue z nega-
tiue: z tangit in scōo s'rio. C. Quinto opp. de. l.
gntus. in fi. de au. z ar. le. So. ibi disiunctiua po-
nitur inter gen' z spēs. vel aliter ut dicit Lp. in. l.
quidā de h. sig. ibi in alternatiua. l. que semp ha-
betur p copulatiua ne als ars sit incerta: z sic ha-
beret p copulatiua. hoc est falsuz: qz hz hoc. j. de
sicca. l. i. de parrici. l. i. regreret q' oia illa fecerim
vt teneret illa. l. qd ridiculū est cū alterū sufficiat.
Hic ergo q' qñqz lex statuit plura alternatiue cir-
ca idē factū: z tūc ponit p cōiuncta ne als igno-
remus q' statutū est. z hoc nisi vni pti disiunctiue
alia ps repugnet: qz tūc illa pars est vera que nō
hz repugnantia: vt. j. de fideiuf. l. ubicūqz. z. j.
de s'ra. l. hz z si decesserit. in fi. facit. C. de p'di. ob-
causaz. l. talis. z qd ibi no. z hoc q'rum ad ipsum
suis. sed q' tuz ad executionē facti hz vim alterna-
tiue: qz vna executio sufficit: vt. j. de effra. z expi.
. l. i. §. expilatores. z. C. de ser. fu. l. si fugitiui. z. l.
gcūqz: nisi alia. l. repugnet: qz tūc quo ad execu-
tionē ponere p cōiuncta: vt. C. de epif. z de. auē.
sed nouo iure. z qd ibi no. Alij qz lex statuit vnuz
circa plura facta alternatiue noiata: z tūc quo ad
qd stat p'prie: qz etiā in vno facto verificat vna
dispō. sed quo ad qd hz vim copulatiue: qz etiāz
qñ vtraz cōcurrit hz locū dispō. ita loqtur. d. l.
gntus. z. l. i. de sicca. z. l. i. de parric. cū si. C. Sexto
op. de. l. si qz ita de au. z ar. le. vbi disiunctiua po-
nitur p cōiunctiua. So. dicūt qdaz ibi in dictione
seu que est disiunctiua separata seu duplex: vt dicit
Lp. in. d. l. cū qdaz. Itē dicit de dictione vel: qd ē
falsuz. imo falsissimū: vt. l. plane. §. pe. s. de. l. i. z
. C. de ser. fug. l. gcunqz: qz hz illā significatiōez
quā hz dicitio aut. hoc colligit ex. d. l. cū qdaz in
pñ. Itē v' falsum qd d'f de dictione seu. nā v' idē
qd aut: vt. j. ad treb. l. i. §. sublatā. z insti. qui da-
tu. pos. §. ad certū tps. so. potes sustinere: qz que-
dā est disiunctiua que taz sensum q' hba disun-
git: ut aut dies ē aut nox. Idē i dictione vel. Que-
dā est disiunctiua q' verba disungit sensuz tñ p'iu-
git: vt alexāder siue paris. Idē eniz fuit sic noiā-
tus: z de h hēs exp'ffe regulā in dōatello. z. C. de
in litē dā. tu. l. ad p'tegendū. vbi no. idē in dictione
seu: que eandē hz p'pria significatiōe s'm p'scia-
nuz: z sic ponit de mu. z ho. l. si. §. hec munera. z
. j. de his q. ut idig. l. ij. vñ cuz lego mulieri orna-
mēta seu que ei' cā pau est p'iuicta quo ad hba
z vtrūqz debet. Nec ob. §. sublatā. nec. §. ad cer-
tuz tps: qz ibi ponit iproprie: qz natura ofonis
hoc non parit. Sz hoc v' s. l. si ita qz stipulef. j.
de h. ob. dic ergo sic q' p'pria significatio istius
dictionis seu uel siue est p'ria: z fauor legatorz hoc
operat. als cū istis p'iuictionib' eq'lr abutimur. iō
fit in una qd in alia. C. Septio op. de. l. sepe. hñ.

Pro cō-
iuncta. tene
mēti ppetuo
q' in statutis
disiunctiua po-
nit p' p'iuicta
z q' dicitio at
ponat p' etiā
est glo. z ter.
in. l. ij. z ibi
bal. C. de ob-
se. pa. p'fessā.
b. C. l. vbi cum
qz. adde. l. si
cū dies. §. si
qz ex litigi.
de arbi.
C. Stat pro-
prie. Et de al-
ternatiua vel
add' que no-
bar. p' gl. i. l.
vbi pactū. in
pñ. C. de trāf-
acti. z p' doc.
in. c. iter cete-
ras de refer-
z ibi dicit fin-
gu. do. an. q'
vbi negatiua
ponit alter-
natiue. puta
si stichuz aut
p'p'hibi si de
deris dabis
x. vt nō p'mit-
tatur in. r. re-
quirit vtrū-
qz vari.

at cū dicitur de h. fi. so. dicit Ray. ibi cadit inter gen^o & spēs: & iō ponit p̄ iuncta. sed h̄ v̄ p̄ casuz .l. s. e. fm scōaz positionē casuz & ibi gl. nisi sustinendo dicas q̄ ibi cadit inter totū & partē q̄ritatiuā. secus si inter gen^o & spēs: & sit rō diuersitatil q̄: nuda volūtatē fundus p̄stituitur. **C**ōtauo opp. de. s. itē si p̄. j. p̄xi. So. vt ibi. & qd̄ no. per Ly. C. de insti. & substi. l. ḡnāliter: q̄: ibi volūtas testatoris significat̄ nisi in qualz p̄te disiuctiue. **C**altio op. de. l. cū quidā. C. de h. sig. Sol. ibi iter p̄sonas disiucta ponit̄ p̄ iuncta: hic iter ref seu dispōnes. Et ergo liqueat ista materia distingue. aut q̄ris de disiuctiua legis aut hoīs. si hoīs & tūc aut illa est posita ī dispōne accessoria: vt in penali stipione accessoria & illa limitat̄ h̄z p̄cedētes stipioez: vt hic. & in. s. p̄. Aut in dispōne p̄ncipali: & tūc aut queris de ea que sensuz p̄iungit: h̄z h̄ba disinguar: ut seu & tūc: & dic ut. l. si q̄ ita. s. de au. & ar. le. Aut de ea que sensuz disinguit: & isto casu aut cadit iter genus & spēs: & dic ut. s. e. .l. i. aut iter alia: & tūc aut volūtas disponētis nō pōt verificari nisi in qualz p̄te alternatiue & ponit̄ pro iuncta: vt bac. l. h̄. itē si p̄. aut pōt verificari: & tūc aut cadit iter res aut iter p̄sonas: vt pleni^o p̄sequit̄ Ly. in. d. l. cū quidā. q̄ ī alijs mēbris dicit̄ plene p̄terq̄ in p̄dictis in q̄b^o dicas: ut ex p̄dictis apparet. **C**eniam^o ad scōaz stipioez copulatiue & affirmatiue cōcepta. & vt q̄ sufficit alterū fieri: vt. j. s. p̄xi. figs aut. Sol. ibi p̄cessit stipio alternatiua hic copulatiua. **C**scōo op. & vt q̄ pena nō cōmittat: nisi p̄ parte p. l. si seruus. s. si pluriū. s. si q̄s cau. **P**ro so. istius s̄rij sunt multe opi. in glo. nā glo. in. l. s̄ria dicit̄ q̄ ēt est sp̄ale in iudicijs q̄ cōmittit̄ insolidū. sed p̄ p̄te obstat̄ exceptio. in s̄ctib^o nō semp cōmittit̄ pro p̄te: vt in. d. s. cato. **I**sta solu. glo. est contra. s. si ita. s. p̄. & s̄ istum. s. vtrum. **A**lij ut **A**har. dicunt q̄ ibi de equitate & hic de rigore hoc salsum: quia fm hoc ista. l. corrigitur. vnde glo. hic dicit̄ sp̄ale in iudicijs: tamen alia sp̄alitate q̄ ea q̄ ibi no. naz in s̄ctibus cōmittit̄ insolidū sine obstaculo exceptōis in iudicijs nō cōmittit̄ insolidū: sed ob. exceptio p̄te: vt. l. s̄ria. Sed pe. dicit̄ aliter. l. q̄ ibi fuerit̄ plures stipiones: q̄ fuit copulatiue cōcepta: vt. l. scire debem^o. de h. obl. & iō si pareret in parte: & sic in vna stipione ī alia obstat̄ exceptio: & sic idē in s̄ctibus & iudicijs. **I**stud dicitur **P**e. est s̄ dicitur istius. s. & s. cum ita. s. l. p̄xi. vbi cā est ēt copulatiue concepta. dic ergo glo. verū dicere & sp̄ale in iudicijs. & hoc t̄z **D**y. in his que p̄tinet̄ ad ordinationē iudiciorū secus in his q̄ p̄tinet̄ ad decisionē: vt. j. de h̄b. obl. l. v. s. fi. & plene dixi. in. l. iij. s. cato. e. ti. in. x. op. **C**tertio op. & vt q̄ ad veritatē copulatiue regatur utrūq̄. h̄z q̄ sufficit vnū: vt. s. de usu fru. le. l. si ticio fundus. So. ibi cadit iter icōpāssibilia. & iō resoluif in disiuctiua. facit qd̄ no. **C**de codicillis. l. fi. **C**uarto op. & vt q̄ inter ea que se cōpatiunt̄: si cadat sufficiat vnū tm̄: vt. s. de le. iij. l. ea tm̄. vbi si lego empta & parata hēbit legatari^o empta tm̄. So. ibi cadit iter duo adiectiua neutraliter posita nō respectu alicui^o substātiui. illud nō qd̄ alibi d̄ q̄ ad veritatē copulatiue requiritur utrūq̄ est v̄z q̄ copulant̄ respectu eiusdē. vñ si copulet diuersas ofones. h̄bi ḡra si dico lego empta & pata pinde est ac si dicere: lego empta & lego pata. vñ h̄z cōcursu patiant̄ se: tm̄ nō regunt̄ de necessitate vt statiz dicā. **C**Et ergo d̄ copulatiua liq̄at̄ sic distingue^o. aut copulatiua ponit̄ inter s̄ria & iter incōpāssibilia. aut inter ea que aliquo respectu sunt idē. aut iter diuer

sa. p̄rio casu resoluif in disiuctiua: vt. d. l. si ticio fundū. & l. vl. & qd̄ ibi no. C. de codicillis. scōo casu. aut illa duo sic sunt idē: vt vnū necessario isit alteri: & tūc abijctif copula & vnū resoluif in adiectiua alteri: ut. l. i. s. de pac. ibi placitus & p̄sentus & t̄. & ibi no. glo. aut h̄o iō sunt vnū: q̄ vnū genus aliud spēs cōtēta sub ḡne. vel vnū spēs aliud illius spēs indiuiduū: & tūc q̄nq̄ genus restringit̄ p̄ spēs q̄n nō. qd̄ dic vt p̄ **D**y. in. c. ḡnū p̄ spēs de re. iur. li. vi. & p̄ glo. in. l. questrū. s. pe. de fun. instr. le. **T**ertio casu. s. q̄n cadit iter diuersa: & tūc aut sunt duo substātiua. aut duo adiectiua aut due ofones. p̄rio casu: puta lego ticio & sempronio stat. p̄prie: & velut plures ad vnā dispōez reducunt̄ & patiunt̄ eadē: vt. l. h̄mōi. s. si ticio. s. de le. i. & l. si duob^o. e. ti. & in oibus. ll. tractāti bus de materia p̄iunctiua. **S**cōo casu aut illa adiectiua copulant̄ respectu alicui^o substātiui: & tūc stat. p̄prie & regunt̄ vtrunq̄: vt in hoc exēplo ticius est alb^o & magn^o. & lego seruos textores & h̄nas: tūc regitur concursus vtriusq̄: vt. l. suis vrbānis. in. fi. de le. ij. & l. ticio textores. s. de le. i. **A**ut illa adiectiua copulant̄ neutrali & vno respectu alicui^o substātiue: vt lego empta & pata: & tunc pinde est: ac si copulatiua caderet iter diuersas ofones q̄ si legaret empta & legaret pata per. d. l. ea tm̄. **T**ertio casu. s. q̄n copulat ofones & tūc aut respectū p̄ mōz accūtif: & tūc stat. p̄prie idē regitur concursus vtriusq̄: vt. l. si heredi plures. s. de condi. insti. & l. si ita q̄s pmiserit. x. de h. ob. & hic. si h̄o due ofones copulant̄ per se p̄ncipit̄ nō respectiue ad vnā spēm tūc cōcursus nō est necessari^o. h̄z in quolz p̄cedit dispō: vt. l. i. s. de infra. & s. de testi. l. lege iul. & de sicca. l. i. cuz sitibus. & hoc colligit̄ ex dictis dñi **J**ac. bu. in. q. de mercatorib^o & artificib^o artis lane qd̄ tene mēti. **C**eniam ad particularē: & ad h̄. q̄uis. **E**t p̄ mo op. q̄ l̄ra sibi contraria. Sol. ut hic in q̄nto s̄rio. **C**scōo op. q̄ rō sit s̄ria dicto. So. vt. i. vj. s̄rio. **C**tertio op. q̄ duo s̄ria nō p̄nt̄ sit esse h̄a vt. l. bec h̄ba. de h. fi. & ibi p̄z in tex. **C**eniam ad v̄lez. & p̄rio vt q̄ copulatiua & v̄lis nō cōueniant vt. l. scire debem^o. de h. ob. so. vt hic in vltio s̄rio **C**scōo op. q̄ h̄bis nō cōprehēdat: vt. s. de le. i. l. fin. s. i. So. v̄lis d̄ duplex. vno mō sub noīe collectiua plura cōtinet: vt peculium hereditas grex. & ista p̄tinet oīa cū tpe: vt. l. grege. & l. si grege. s. de leg. ij. & l. peculū. e. ti. cū si. **I**te assumif v̄le cui apponit̄ signū: vt hic. s. ex quo doct. n̄f notant̄ ḡnāle: vt p̄z in glo. & s. de eden. l. i. circa p̄n. **I**stud verificat̄ ex his q̄ sunt tpe dispōis: nō aut̄ p̄prehēdit ea que postea accūt: vt. d. l. si. s. i. qd̄ plene p̄sequere p̄ Ly. C. que res pig. ob. pos. l. i. & l. non modus. C. de ser. & aqua. **C**tertio op. de. l. i. C. de sa. san. ec. & de mu. & ho. l. ut gradatim. s. & si. l. so. materia n̄ra loqtur in dispōne hoīs. s̄ria nō loquūtur in dispōne. l. in q̄ of o generalif restringit̄ ad habilitatē: & tm̄ istud nō est ī disticte verū. **E**t liqueat ista materia potes dicere vno h̄bo q̄ in ḡnāli nō ueniunt ea que q̄s & t̄. vt h̄es p̄ **D**y. in. c. in ḡnāli. de re. iur. li. vj. vel pleni^o. aut ofo p̄ferf ab hoīe & dic ut no. p̄ Ly. in. d. l. fi. aut a lege: tūc dic. aut illa v̄lis ofo restringit̄ p̄ alia legē: & h̄z locū. l. i. de eo qd̄ cer. lo. aut n̄ & tūc aut signū v̄le inducū h̄bo p̄teriti tpe: aut verbo futuri tpe: vt h̄es p̄ **J**a. de are. & **D**ld. j. de no. op. nū. l. i. s. nūciario. **C**eniam ad h̄. pinde si q̄s & op. hic d̄ q̄ quid nō feci egpollet ad nil feci. **C**ōtra negatio postposita facit egpolle re suo s̄rio: vt. s. de legi. tu. l. legitimos. s. an ergo & l. obligari. de au. tu. s. qd̄ & nihil sunt s̄dicto

Sic disti
guc. add bar
to. & doc. i. l.
.i. in p̄n. s. d
iust. & iur. &
add que no.
bar. in. l. scie
.s. ḡayo. de
fun. instr. et
vide de co
pula bonum
ter. ibi no. in
.l. ultia. C. d
sen. & qd̄ ibi
p̄ doc. & ma
rie bal. i. v.
copula & c.
vide qd̄ no.
bal. in. l. fi. in
.v. itē not. q̄
ad h̄. & c. d
re iudi. Et li
mitā h̄ q̄ co
pula cōiungit̄
nisi resularz
inqu^o itelle
ctus: ut i. q.
q̄n pater sub
stituit h̄ mō
.s. filios & h̄
redes: q̄ nō
sp̄ regreter
vtrūq̄ iuxta
no. pulchre
p̄ bar. & doc.
in. l. gall. s.
et si apparē
te. cuz p̄cor.
de lib. & po.
& vide q̄ dixi
.s. p̄rio. s. &
bal. i. l. i. C.
d̄ iure ep̄bi.
& in. c. ex p̄te
el. i. de refer.
& i. c. ij. de p̄
ben. bar. i. l.
ea tm̄. de leg.
iij. & plene
bal. i. s. et
fi a p̄acte.

bc. l. si here
di. & i. l. i. de
bis q̄ no. ista
add bar. i. d.
l. i. fi. s. ista
& legtur pe
de anc. i. cle.
in pleriq̄. d
elec. & de ma
teria dictio
nuz copula
tiuarū. vide
bal. in. l. vni
ca. s. ubi at.
de cad. toli

¶ 3 q te sub le gari. Adde bar. in. l. q te flamento in pn. C. de te. z oio bal. in .l. dictatib^o in. i. col. C. b test. vbi no. z aliqd p eu i. l. i. oib^o ad fi. C. de test. Et adde qd ex his q no. bar. saltez re missiue in. l. si cui. h alle. z in. l. q testō in pn. s. d te sta. videt no. eē dicenduz q qz pōt eē testis in cā in qua pncipaliter si pseqf cōmodū: lz i quanda pñtia z vel scū dario sic qd reputo vald no. de h habef p io. fa. insti. de test. s. legatarij vbi refert ia eo. de are. h idē tenuisse. p h facit qd no. bar. in. l. h si hac. s. q manumittit de i usvo. z in. l. in tm. s. vniuersitatē d rex diuisi. sed io. an. ex. pteffe t3 pñū in. c. insuper de test. z ibi oio vid doc. z Inno. i. c. iij. eo. n. p q facit qz tales appellant. l. ab executioe in pnci. z. l. a snia. d appel. z id dic bal. z doc. i. l. i. s. h^o studij de iusti. z iur. q si legatarius iduct^o i teste circa institutioe heredis z interrogat^o an sentiat cō mōz dixerit q no. punif de fallo: qz dz itelligi pncipaliter z q liter istud pncipaliter su. maf. vid bal dū i. l. abitio fa de decre. ab ordi. faci. z istis adde oio bal. in. d. .l. dictatibus vbi et bētur an ad pban. dū aliquem vsurariū admittat ille q recepit vbas z ibi et habe tur quot mo

ria nō dria. qre male. So. fateor q negatio post posita facit egpollere suo drio: sed oio pticularis nō bz drias. vñ qdaz sic z quidā nō. nō sūt drecto dria: vt. s. dixi. cū ergo nō hēat drias negatio postposita signo pticulari nō bz egpollentiā z sic repies in tractatibus logice. C Sed op. q hic h. vñ pcedētia dicta in scda cōceptioe stipulationis: vt pmissi penā si qd factū nō erit. nā ibi nō egpoller ad nihil quod pz: qz si ē aliquid obseruatū z aliqd nō pmittit pena: z tñ nō est verū nihil esse obseruatū. So. dico q ex mēte pferentiū aliter z alr accipif. nā ibi pcedit pñctio copulatiua. nā si qd eorū factuz nō erit: stat pprie: qz si aliqd pticulariz sit factuz pmittit pena in hoc h. quis aliū interroget: vt certificatur z qs itrogas ex rñsione nō esset cert^o. C Op. vltimo ad istū. s. z vñ q inter istas duas pceptio nes stiponum nō sit dria. Sol. vt hic p glo. dy. z Ray. C Alitio inducū in ar. de eo q rñdet positionib^o: qd hic ponit Pe. z Ray. in. l. si vnus. s. si cū dicerē. s. de pac. z. j. de excep. rei iudi. l. si quis cū totū. in pn. tene opi. Pe. que probatur in hoc h. si bene aduertisti.

Si quis aut. Cōtinuat ad pcedētia. vnde pone casuz. Vidē plures cōceptioes stiponuz de qbus dubitat. C Que ro aliqs stipulatur plura z vult vnuz fieri. qūter dz cōcipi stiplo: vt sit clara. Rñde ut in tex. z materia huius. s. vide. s. proxime.

Item si pñ. Si substitutio directa sit alijs disūctiue. disūcta accipif p pñctioe ta. h. d. C Op. q ista disūctiua verificet aliquo nō exite herede: vt. s. s. uruz. z. l. si heredi plures de p di. insti. So. gl. spāle hic pp votū parenruz: qz nō est uoluisse q uoluerit exneuz heredes hēre aliquo de filijs exite: vt. l. cū accutissimi. C. de fideicō. z. l. lucius. de here. insti. lz glo. dicat veritate: tñ in casu hui^o. l. hoc nō est necessarius: qz hz extranei eēt eodē mō instituti. eēt idē ius qd pbo. s. e. s. cū ita. z. s. uruz. vbi dī q qñ pcedit dispō alternatiua: z seqf stiplo penaf sub cōditioe alternatiua vno exite: stiplo penaf nō pmittit. lz aliud deficiat. Ratio qz talis stiplo limitaf hz natura pcedētis stiponis. ita in pposito: si pcedit institutio alternatiua: z seqtur substitutio sub cōditione alternatiua: ista substitutio deficiat altero exite herede: qz ex ipsa instōne: apparet testatōrez voluisse vnū solum hēre totā hereditatē: z sic substitutio dz limitari fm instōnez. sicut penalis stiplo limitaf fm pcedētez stiponē. lz gl. diceret veruz qz eēt spāle fauore filioz: qñ filij eēt instituti simplr nō alternatiue per iura allegata in glo.

Ex. l. sequenti. C An correus possit esse testis pro correo z fideiussor p fideiussore.

¶ 3 quis. Potest qs legare ei qui est testis in testō z incertitudo que venit certificāda legatum nō vitiat. C Op. q testib^o legari nō possit: vt. l. i. z. l. senatus. de his qui in testō se ascri. Sol. ibi de eo q scribit testm. hic de eo qui subscribit se ut testis. Et est rō: qz nō testificaf pncipaliter i cā sua vt. l. qdaz. s. de testa. Et p hoc iducit Dy. qz correus pōt testificari p correo: z fideiussor p fideiussore: qz pncipr in cā sua nō testificanf de quo per Ly. in. l. dictatib^o. C. de testa. z p Dy. in. l. si cui ita legaf. s. de le. i. z in Spe. de teste. s. i. i. h. qd in fideiussore. C Op. q legari nō ualet tāq factū incerte psonē: vt isti. de le. s. incertis. Sol. ille. s. corrigif per se. sufficit enim qz incertitudo

certificanda veniat ex aliquo euetu futuro: vt dicitur. s. e. l. quidam.

¶ 4 Adam. Legatario repudiā te fingif res nunq fuisse legatarij. sed semp heredis. h. d. C Op. glo. q sit certum. nā interim est legatarij res: vt. l. cū pñ. s. furdo. s. de le. ij. So. glo. q est verū: sed hoc dī respectu futuri euentus: qz pōt cōtingere qz fingeref nunq fuisse legatarij: z de hac. l. facio festū in materia fictionū. nā sup re q nō est nō pōt fingi: vt. l. huic scriptur. ad. l. acgl. sed hic fingif sup re q nō est. ergo zc. vt hic in fi. pz. Sed rñdeo sic sup eo qd nō est nō pōt fingi aliqd retro eē vel fuisse: vt. l. dria. sed aliqd retro nō eē bñ pōt fingi. z ita loqur hic. nā hec res in veritate fuit legatarij. vnde si legatari^o agnoscat nulla est fictio. sed si repudiat fingif retro nunq eius fuisse. z sic p pñs fingif retro fuisse heredis vt latius posui in materia fictionis. de istis duobus dubijs h^o. l. posuit iuriscōsult^o in. l. qui res. j. de solu.

Ex. l. sequenti. C Lū plures simul moriunt: an alter alteri sup uiuere presumatur.

¶ 4 Ad de pariter. Et sit agi ex dispōne iter viuos vel ex vltia volūtate vnus de pariter morientib^o nunq supui pisse presumif. h. d. cū. l. se. z se. C Op. ad pn. qz vñ stiponez de vote esse cōmissaz cū vxor decefferit matrimōio cōstante: vt. s. e. l. q duos. s. si maritus. So. hic in stipone fuit appositū plus. s. si mater supuixit que nō supuixit. C Opp. q spes cōditionalis stiponis trāsmittat ad heredē: vt i sti. de h. obl. s. ex cōditionali. So. si stiplo est cōmissa vel eius spes pēdet sine dubio trāsmittitur ad hēdes: vt in drio. z. l. i. vt actio ab here. z contra here. sed si p mortē stipulatoris deficiat p diti stiponis. per pñs deficiat spes. z per pñs nō ē qd trāsmittat. C Op. s. e. l. q duos. s. cū i bello. z. s. se. z. j. e. l. cū pubere. z. l. se. gl. nō signat illud drio. Hui^o timore dy. in. l. hi q. j. de don. cau. mor. z idē Old. dicit q de plurib^o siml morientib^o nūq presumif alter alteri supuiuere vel pcedere: nisi etatis ibecillitas aut parentū charitas aut pñnalis reuerētia aut donatiōis fauor aliud iducat: vt pbat hic z. s. l. pxi. z. l. si inter. z. l. q duos. p totā. l. Sed mihi vñ q Dy. z Old. nō bñ dicūt. prio in eo q dicūt: nisi etatis ibecillitas qz est cōtra casuz hui^o. l. sed in illo vbi nō psumitur pupillus pri^o deceffisse. Itē id qd dicunt aut parentū charitas nō est verū: qz ad hoc parētuz charitas nil facit: vt dixi in. s. cū in bello. Itē qd dicūt aut pñnalis reuerentia. in hoc bñ dicūt intelligēdo: vt. j. dicā. pbat in. l. q duos. s. si cū filio. s. e. Itē quod dicūt. aut donatiōis fauor. p. l. si inter. s. e. nō est verū: qz in. l. si inter. z. l. cū hic status. s. si ambo. de do. inter vi. z vxo. nō presu mit aliqū supuixisse. sed sufficit q simul decefferint: vt ibi pz. vnde dicit Ja. de are. qñ plures sit moriunt: aut lucrum seu dispō dz resoluū altero supuiuente: z tūc nō resolueret: qz verū est nemine supuixisse: vt. l. si inter. s. e. z. l. hi q d do. cau. mor. z. l. cū hic stat^o. s. si ambo. Aut lucrū seu dī spositio dz cōmitti aliquo nō supuiuēte: z tūc cōmittit: qz verum est nemine supuixisse: vt. d. l. q duos. s. si marit^o. Aut dz pmitti aliquo supuiuēte z nō pmittit: qz nullus supuixit. hic est casuz h^o z hoc si querif de lucro ipforū inuicē morientū Sed si querif de lucro tertij dz distingui eodem mō. aut dz cōmitti aliquo supuiuēte z nō cōmit

dis vteaf qd repelli a testi monio. z ad materiā vide oino imol. q loqur meli^o qz alius i. d. l. qdam. fm doc. l. c. insu per

dis vteaf qd repelli a testi monio. z ad materiā vide oino imol. q loqur meli^o qz alius i. d. l. qdam. fm doc. l. c. insu per

ritur casus est hic. aut dicitur pmissi aliquo non super
 uiuere: tunc committitur: quia nullus superuiuit: ut dicitur
 qui duos. §. si marit. Item aut decesserunt filii pu-
 bes et ipubes: tunc presumere ipubes prius de-
 cessisse: ut l. cum pubere. cum l. se. et j. e. l. q. duos. §.
 si. §. e. §. si. aut ambo puberes: tunc pcedit pre-
 dicta distinctio. hec sunt uerba dñi Jac. de are. cla-
 rius recitata q̄ ponat. Ista uerba: ut distinguam
 decesserint filii pubes et ipubes: an filii plures pu-
 beres reprobant p. l. sed et in illo. §. e. ubi decessit
 pupillus: et sibi substituitur pubes nec presumit pu-
 pillus prius decessisse: nisi dicas sustinendo Jac. q̄ h
 etiā substituitur erat ipubes. qd̄ diuinare est et con-
 tra mentē huius. l. que h̄ non dicit. nec alia. l. colligi-
 tur ad hoc dicendū. Dico ergo sic. istud dubium
 cum pluribus morientibus quibus emanat aliquo agē-
 te ex dispōne hoīs inter uiuos uel ultima volun-
 tate: tunc nunquā alter alteri superuixisse presumit.
 nec adhibet illa distinctio decesserit ipubes cum
 pubere: ut hac. l. sed nec in alio fauor mris alii
 quid opatur: ut hac. l. qd̄ de piter sed recurram
 ad ppriā significationē: an dispō hoīs uel legis
 circa illud requirit aliquē superuivere uel non super-
 uere h̄ pcedentē distinctionē. Jac. de are. non ob.
 huic mēbro. §. e. l. q. duos in p̄n. q̄ in l. illa non p̄-
 sumit aliqd̄ superuixisse. sed h̄ ppriā significationē
 q̄ h̄ decessit ultimus. Non ob. §. e. l. qui duos.
 §. si. ubi agit ex testō: et tūc presumit aliquē super-
 uere: quia ibi dispō testis p̄tinebat illud idē quod dī
 spō. l. qd̄ apparet ex text. cum dicitur cum filio pubere
 quē solo testō et c. nā instituit illū qui ab intesta-
 to erat successurus et nullū aliū merito est idēz di-
 cendū qd̄ dī q̄ agit ex dispōne legis. sed in hac
 l. sed et in illo posito q̄ succederet ab intestato
 simpli: tūc non succederet ut necessarius h̄s: et sic
 testm̄ aliter disponit q̄ ius. vñ illa p̄sumptio hic
 locū non h̄t. Si nō aliquo agēte ex dispōne legis
 occurrit dubietas de piter morientibus: tūc lex p̄-
 sumit aliquē superuivere cum distinctionē: aut pubes
 cum ipubere: et presumit ipubes prius decessisse: ut
 l. si mulier. j. e. et l. q. duos. §. si. aut pubes cum
 pubere: et tūc aut p̄sona p̄soni est in medio: et ille
 p̄sumit decessisse q̄ magis spectat ad fauorē p̄so-
 ni: ut l. q. duos. §. si cum filio. Aut p̄sona p̄soni n̄ ē
 in medio: et tūc aut iter filii decesserit est uolū tras-
 mittēde hereditatis: ut q̄ ascendens filii cum descē-
 dēte decessit et presumit ascendēs prius mortuus: ut
 l. q. duos. §. si. §. e. et l. cum pubere. j. e. aut tale vo-
 luntz nō est: et tūc ille succūbit cui incūbit onus p̄-
 bandi aliquē superuixisse: ut l. ex facto. §. si q̄s aut
 j. ad tre. intelligēdo put dixi. §. e. l. q. duos. §. cum i
 bello. et p̄bas in p̄n. huius. l. Aut alter ex fratribus p̄-
 decessit: et nō p̄sumit superuixisse q̄ tuz ad successi-
 onem ab intestato: et tūc succūbit ille cui incūbit
 onus p̄bandi aliquē superuixisse. ita loquitur. l. qui
 duos in si. §. e. et in his legibus fauor mris uel testis
 nullo mō attēdit: ut dixi in. §. cum in bello. et §. si.
 Rō est: quia q̄s agit ex dispōne hoīs: si nō h̄t ef-
 fectuz remanet dispō iuris h̄m quē res h̄t exitum
 suuz iō lex nō curat aliqd̄ presumere. sed q̄n agit
 ex dispōne legis: si lex in isto dubio nil p̄sumeret
 casus remaneret in decus: qd̄ esse nō dicitur. tūc con-
 tra h̄c distinctionē facit multū. l. inter socerū in
 p̄n. §. de pac. do. Sz rideo ibi natura h̄boruz p̄-
 latorū regrebat filios superuivere. vñ illud qd̄ ibi
 dī quasi priore ipubere mortuo: dicitur intelligi sic:
 ut dicam h̄z ppriā significationē stipulo nō p̄mit-
 tit: h̄z si ad interpretationē ueniam debem dicere i
 puberē prius defunctū: et sic interpretatio legis cō-
 gruit cum ppriā significationē uocabuli. uel dic q̄
 ibi stipulo cōtinebat idē qd̄ ius cōe. C. Ultio dī i

§. sed et circa legē fal. q̄ si serui sit cū dño decesserint
 nō cōputant in bonis eius tpe mortis. Cō-
 tra hoc vñ significatio uocabuli: quia tpe mortis ser-
 ui erant defuncti: quia sit cū dño decesserunt. h̄. aliud
 est dicere tpe quo morit uel quo decessit: et tūc si
 gnicat tps uite. cū tūc est in actu moriēdi: ut l. si.
 de p̄di. isti. ar. l. qui duos. §. i. de ma. te. Aliud ē
 dicere tps mortis: et tūc significat postq̄ mortu-
 est p̄fecte. ita dicitur. hic ibi mortis ei tps et c. et
 glo. ē in l. peculii. §. si. §. de leg. ij.

Ex l. sequenti.

Cū relinquitur cognatio: an debeat inspicere q̄ sūt
 cognati tpe mortis uel testis: et de quibus cognatis
 intelligat et quo ordine admittant. uide a p̄n. usq̄
 ibi. Quero qd̄. Et an cū testator legat cognatis
 cuiusdā tertij idē sit q̄ cū legat cognatis suis: ibi
 Quero qd̄. Et an cū relinquitur familie uel cognati-
 oni cuiusdā tertij et ipse sit mortuus: an ualeat
 legatum. uide in si.

Cognatis.

Qui legat co-
 gnatis uel lega-
 re his qui sunt cognati tpe testis uel tpe
 mortis. h. d. Quero exēpla huius. l. in p̄ria pre-
 de eo q̄ fuit cognatus tpe testis et postea esse desijt.
 h̄. ponit exēpluz de eo qui desijt p̄ deportationē
 et q̄ dicit maneat. s. tpe mortis: quia restituitur fuit.
 C. Ad hūc intellectū op. C. de her. insti. l. i. glo.
 dicit q̄ ibi nō fuit restituitur. C. Itē op. insti. de ca-
 pi. di. §. qd̄ aut. So. gl. q̄ hic p̄dit ciuitatē: ibi ē
 libertatē: h̄ postea fuerit māumissus. h̄ so. p̄bas i
 l. iter dicit. j. de cōdi. et de. Cōtra istā so. vñ casus
 in l. ex facto. §. si. §. de vul. et pu. ubi factus seruus
 et postea māumissus admittit. So. q̄nq̄ q̄s effi-
 citur seruus pene: et tūc restituitur ad legatuz non
 admittit: ut hic. q̄nq̄ efficit seruus hoīs: et tunc
 restituitur ad hereditatē et legatū admittit: ut ibi.
 Ratio est quia seruus pene efficit oīo incapax: ut j.
 ti. ij. l. q̄ in metalluz. sed ille qui efficit seruus hoīs
 nō efficit capax: quia dño non sibi acquirit: ut l. si p̄-
 fa. §. de her. insti. C. Cōtra hoc op. §. de adi. le. l.
 si seruus in si. ubi p̄ manumissionē efficit nouus
 hō. h̄. q̄n seruus accipit: ut res legata eundē h̄z
 effectum reductio in seruitutē facta ab hoīe q̄ si
 efficit seruus pene: quia utrunq̄ legatū extinguit
 sed q̄n accipit: ut p̄sona legatarij: tunc secus est.
 et h̄z hec lec. in se sit uera: tūc quantum ad h̄c. l. non
 p̄cedit p̄ tex. qui dicit hic facilius et c. nō enim est
 cōgruū q̄ facilius admittat q̄ vno tpe ē cognat-
 us q̄ in utroq̄. C. Venio ad scōam lect. et legis
 in glo. duobus modis: ut p̄z in ea. Ista lec. in p̄-
 ma pte. l. continet ueritatē: quia illa demonstratio
 fr̄is ticij sufficit q̄ ad h̄t tpe testis. sicut in l. mella. i
 p̄n. de ali. et ci. leg. sed q̄ tuz ad scōaz p̄tez legis si
 vñ concludere: quia intelligit totā legē in cognatis
 naturalibus. et tex. dicit d̄ adoptionibus. Preterea
 in cognatione naturali: si uelles intelligere scōam
 partē et nō d̄diceret. tex. non pōt stare. nā legare
 fratri ticij idēz est q̄ legare certe p̄sone et noiāte
 p̄sone: ut l. nemo. de here. inst. et l. et si pepcerit i
 p̄n. de lib. et po. sicut ergo si p̄sona legatarij tpe
 mortis decesseret legatū euanesceret. ita i p̄posi-
 to: nisi dicam q̄ legatū fuit fr̄i ticij qui nullū fra-
 tres h̄bat tpe testis. tūc enī intelligit de eo q̄ sibi
 nasciturus est. ar. l. ei quoq̄. §. de pecul. le. et tūc
 cōtineret uerū istā lec. C. Venio ad tertiā lec. ut
 intelligam totā. l. in cognatione ciuili: quia in p̄ria
 parte erat cognatus: sed desijt eē per emancipatio-
 nez. in scōa incipit eē per adoptionē. et hec lex h̄z
 multa d̄ria h̄z gl. dicat q̄ ei nil obstat. C. Ad h̄c
 lec. op. q̄ nō sufficiat quē eē capax tpe mortis si
 tpe testis nō est: ut. §. ti. ij. l. i. Sol. glo. q̄ ibi lega-

gnatio
 ad materiaz
 h̄. l. uide qd̄
 p̄sultit pau-
 de ca. in p̄si.
 lxxvi. icip. in
 xpi noīe an-
 viso de cō p̄-
 cto et dubijs
 elicito ex eo
 i quarto du-
 bio.
 C. Uidel casus
 sus. Casus
 not et uide
 bar. in. l. i. §.
 fili. de lib. et
 po. et in l. in-
 tercidit. d̄ p̄
 di. et de. vid
 bal. i. l. data.
 alias lata de
 appel. et i. l. i.
 C. de his q̄
 ad libe. et qd̄
 no. p̄ gl. bar.
 et doct. in l.
 gall. §. et qd̄
 si tū. de lib.
 et postbu.
 d. C. p̄d̄z in
 ea. uide qd̄ no-
 bal. in. l. h̄m
 nitatis. in. v.
 col. i. §. vlti.
 op. C. d̄ ipu-
 cū se. et in l.
 p̄dia. in pe-
 col. C. de fi-
 deico.

q̄ Mod̄ d̄
 pariter
 fauor matris
 An hec disse-
 rētia iter di-
 spōnez hoīs
 et legis sit va-
 uide imol. in
 d. l. ex facto
 §. pe. ad tre.
 ADDE an
 pater p̄suma-
 tur p̄mori fi-
 lio bald. cōf.
 .ccccxxvij.
 ij. lib.

Opp. fol
tissime. add
pe. de anc. r
imol. i. c. iu
dicat. d. tes.
r vide i. p. h.
meo qd bco
in ca illoz d
birena. circa
medium.
C Inpici
mus. r per h
declara. l. q
filiab in pn.
de le. i. r ibi
dixi p imo.
C Quero. et
no. qz pfulu
it bal. i. p. h. i
cip. i. nomie
vnt. casus ta
lis est. quida
tici decessit
r. q. h. testa
tor dicit sub
stituto filio
meo. primio
res meos q
isto cau mor
tuo filio reli
eta sorore r
filio ex alia
sorore pmoz
tua p mort
te patris te
statoris q so
ror solaveni
at ad substi
tutione exclu
so filio r so
rore pmoz
tua p mortu
patris testa
toris r h pp
verbu meos
positu in sub
stituto qd
refert ad te
pus mortis
testoris. alle
gat hac. l. si
cognatis. ali
as at si h est
vbum meos
equaliter ad
mitterent p
d. l. cu ita. s.
fi. r ibi gl. q
icipit qh de
le. ij. r qz illa
vba testato
ris debet ali
ter itelligi. l.
si cui. ff. d. ser
ui. Et qz di
cat primioz
vide i. l. pri
mius. de v.
fi. r in. l. i. j.
vnd cogna.
ADDE qd
si dicat pri
miouib de
domo sua.
pe. de anch.
c. h. eli.
C An vale
at legatuz. si
testator reli
qt familie ta
lis. r ille iam
erat defunc
tus facit. l. i.
sula r qd ibi
no. de acqr.
re. do. r add
pe. de anc. r
imol. in. c. iu
dicat. de te
sta.

tum erat inutile ex psona relinquētis vel rei lega
te. hic ex psona legatarij. C Contra hoc op. in
sti. de leg. s. an seruo. Sol. glo. q legatū erat ibi
inutile mixta cōsideratiōe legantis r legatarij. h
lex nil facit ad materiā regule caro. qz hic legatū
ab initio nō fuit inutile: imo semp vtile: lz quedā
persona ab initio nō admittat que postea icipit
admitti. ita dicit Old. C Opp. in sti. de hf. q. li.
r dif. s. i. r. s. de here. in sti. l. si alienū. s. i. So. gl.
dicit ut ibi. vitas est: qz illa cōcordat. Cōtra hāc
l. facit. l. cū ita. s. fi. s. de le. ij. veritas est qz ibi dī
qz dīspici q est i familia tpe mortis subaudi r te
stamēti: r sic cōcordat cū ista. r ita subaudit dy.
r bene. C Op. put bec. l. itelligit in cognato ci
uili vī nō pcedere. nā cognatus ciuilis nō dz in
telligi in hōis platis a testatore: vt. l. si ita qz in
fi. s. de le. ij. r. l. si fideicommissuz. de cōdi. r demō.
Sol. qdaz qz hic dz intelligi qz in legato fuit scā
mētio de cognato ciuili. alias secus: vt dictis. ll.
istud ē hāc. l. q dicit simplr legatū eē cognatis
relictū: quare dico sic. si aliqs efficit cognat^o po
stea facto testatoris: vt qz ipse aliquē arrogat i fi
lium vel nepotē: r tūc pcedit lex ista. Si nō ali
qs efficitur cognat^o tertij cognati: tūc nō admit
teret: vt. l. hria. nei iph^o p tate sit aliū facere ad
mitti ad legatū. qd no. C Op. fortissime^o r vī qz
in his hōis indefinite platis tps testi inspiciatur
nō mortis. ergo rē. possum^o dicere qz cōtrarium
loqtur in reb^o relictis. sed bec lex loqtur in pso
nis quib^o relinqtur. Dec so. nō plz per ea q no.
in. d. l. si ita. r. l. plz. de libe. et po. vbi dicit qz ibi
est spāle fauore testi qz aliq posthum^o admitta
tur qz ille qui erat pns tpe testamenti. quare di
co sic qz hic fuit relictū vniuersitati: qz cognatis
r sic inspiciamus^o tps mortis sicut in legato vni
uersali: ut. l. grege. s. de le. ij. r. l. peculū. p hoc
bec. l. in fi. vbi idē est relinquere cognatis r co
gnationi. Dec sol. nō plz. nā cognatio nō est vni
uersitas que unā psonam representat: put dicit
mus in alijs vniuersitatib^o: vt. l. mortuo. de fide
iusso. r iō nō pōt itelligi eis vt vniuersis relictuz
sed eis: vt particularib^o. qd apparet ex eo qd in
cōtinēti dicit: qz nō oēs ad legatū admittant. di
co ergo qz regula posita in. l. si ita fallit bic rōne
cōiunctionis: vt sic sufficiat illis tpe testi vel mor
tis eē cognatū: qd intelligo veruz si testator hoc
sciuit. sec^o si ignorauit: vt. l. figs ita. s. figs igno
raret de testa. tu. C Quero^o hic dī qz legauit co
gnatis de qbus cognatis intelligit. R. in dubio
intelligit de cognatis testatoris: vt. l. cū accutissi
mi. C. de fideicō. r. l. peto. s. fratre. s. de lega. ij.
C Quero quo ordine admittūtur hic cognati.
Rū. prius noiati r his deficientibus qui primioz
res sunt in gradu: vt. d. l. peto. s. fratre. r. d. l. cū
ita. s. de leg. ij. r ita intelligit Dy. dū dicit qz bec
lex dz intelligi fm illas. C Quero quid si sit lega
tum cognatis cuiusdā tertij. R. puto cōtrarium
eius qd hic dicit. p rō qz nō debemus intellige
re nisi de cognatis qui erant tpe testi. nisi aliq co
gnati eēnt sine facto testatoris p regulā que est i
l. si ita de au. r ar. le. cū eniz hic nō loquitur: nisi
de legato facto cognatis testatoris nō debemus
trahere ad alias psequētias cōtra alias leges. p
l. quod vero. s. de legi. C Quero qd si relinquit
tur familie vel cognationi cuiusdā tertij qui iam
erat defunctus tpe testi. an valeat legatum. Et
videt qz nō: qz nō pōt dici familia ticij qui iā erat
defunct^o: vt. l. qui vrori. alias est in. l. ij. s. de au.
r arg. le. Contrariū dico qz vī r vī relictuz oībus
descendentibus ex cognatione ticij: vt. l. pnuncia
tio. s. familie de h. sig. r ita se hz cōis vsus loquē

di. nā idē est dicere relinquo familie talis vel do
mū talis: ut. l. i. s. ad spl. r ibi per Jaco. de are. r
hoc casu forte nō admittent oēs qui sunt prox
miores illi ticio. sed oēs eqūiter: qz cessat rō con
iunctionis persone defuncti.

Ex. l. sequenti.

C Collegio iudeoz an possit legari: r an valeat
legatum factum iudeis pusij. Et an valeat lega
tum factuz collegio frustatorz: r an illud collegi
um sit approbatum: r corā quo iudice debēt cō
ueniri: r an arti mercatoruz vel cācellariorū pos
sit legari. uide per totam. l.

Am senatus. Collegio

licito lega
ri pōt illicito nō. singulis tū de tali col
legio licite relinqtur. h. d. C Op. qz si nō pōt re
linqui collegio nō potest relinqui singulari pso
ne: vt. l. iiii. de here. in sti. So. hoc dz intelligi qn
collegium est reprobatur: non ratione secte: sed
ideo quia approbatum si enim rōne secte esset
reprobatur: vt collegium hereticorū: tūc singu
lis de collegio non pōt relinqui: vt. l. contraria.
C Quero quid si relinquitur collegio iudeorū
Certum est qz nō valet: vt. l. i. C. de iude. sed du
bium est: an sit reprobatur rōne secte. Glo. qz
non in. d. l. i. Old. contra tex. est. qz nō est repro
batur rōne secte. r sic pōt legari cuilibet iudeo
vt. l. spadonē. s. iam aut iudei. de exco. tu. C Sz
quero qd si relinqtur iudeis de perusio vtruz vī
vt collegio relinqui: vel vt singulis. Et qz vt col
legio: vt. s. l. i. prox. in fi. dixi in. l. ciuib^o. cōtrariuz
puto qz illa interpretatio relinquere ciuibz idē
est quod relinquere ciuitati est verum quādo ex
ea nil resultat cōtra legem r ex eo legatū nō effi
citur inutile. sed quādo resultat aliquid cōtra le
gem vel legatum efficeret inutile: r tunc nō de
bet fieri: vt. s. e. l. quotiens. C Quero qd si relin
quitur collegio frustatorum: an illud collegium
sit reprobatur. Rū. omne collegium quod sit ad
piuz actū est approbatū a lege: vt. l. i. circa pnci.
r ibi no. s. quod cuiusqz vni: r vt puto iste frater
nitates debent conueniri coram iudice seculari
quādo fraternitates seculariuz sunt: sed si essent
fraternitates seculariuz r clericorum: tunc debe
rent cōueniri coram iudice ecclesiastico: r idem
dico in vniuersitate scholariū quorum rector eē
nō pōt: nisi clericus sit. C Quid si relinquit arti
mercatorum vel cācellariorum. tūc est aliud: qz
talia collegia exceptis quibusdam sunt reproba
ta: vt. l. i. s. quod cuiusqz vni. no. vnde eis nō po
test legari: sed si talia collegia essent approbata
per principes vel a superiore vel a ciuitatib^o que
superiorem nō recognoscunt: tunc poterit eis le
gari: vt. l. hostes. j. de capti. r postli. reuer.

Am pubere. quis habe

bit hereditatem matris. Et videtur
qz successores filij r per psequēs habeant heredi
tate: alias ista. l. frustra posita esset. C Sed tunc
op. quomodo iste filius trāsmittit hereditatem
matris non aditam ad extraneos. Dicit Abar.
sylli. qz bec est ratio: qz filius fuit ipeditus adire
hereditatē. ar. l. si quis in graui. s. eleganter. ad
spl. r Ly. refert in. l. apud hostes. C. de su. r leg.
ego intelligo hoc verum qz ad heredes filij trāf
mittitur matris hereditas: si sunt heredes sui p
l. i. C. de his qui ante aper. tab. alias nō trāsmi
teretur: nisi per beneficium restitutionis in inte
grum: vt dixi in. l. qui duos. in pnci. s. e. per. l. pā
tonius. s. de acq. here. Ad ob. l. si quis in graui.
s. elegāter: qz ibi fuit ipeditus impedimento iu

C Am se
natus.
op. adde late
no. p bar. in
. l. i. in fi. s.
de colle. illi.
r vide bar. r
voc. in. l. figs
a filio. s. fi. d
le. i. nā oē col
legiū est re
probatū si h
apparet ap
probatū. vi
de qd nota
bal. in. c. i. s.
penticulaz
de pa. iu. fir.
r ibi oīo vīd
p eū de qua
materia ha
bet per bal.
in. l. i. C. de
colleg. illi.
ADDE ad
ba. p. h. l. v.
vbi dētur q
collegia sint
approbata.

C Inpici
mus. r per h
declara. l. q
filiab in pn.
de le. i. r ibi
dixi p imo.
C Quero. et
no. qz pfulu
it bal. i. p. h. i
cip. i. nomie
vnt. casus ta
lis est. quida
tici decessit
r. q. h. testa
tor dicit sub
stituto filio
meo. primio
res meos q
isto cau mor
tuo filio reli
eta sorore r
filio ex alia
sorore pmoz
tua p mort
te patris te
statoris q so
ror solaveni
at ad substi
tutione exclu
so filio r so
rore pmoz
tua p mortu
patris testa
toris r h pp
verbu meos
positu in sub
stituto qd
refert ad te
pus mortis
testoris. alle
gat hac. l. si
cognatis. ali
as at si h est
vbum meos
equaliter ad
mitterent p
d. l. cu ita. s.
fi. r ibi gl. q
icipit qh de
le. ij. r qz illa
vba testato
ris debet ali
ter itelligi. l.
si cui. ff. d. ser
ui. Et qz di
cat primioz
vide i. l. pri
mius. de v.
fi. r in. l. i. j.
vnd cogna.
ADDE qd
si dicat pri
miouib de
domo sua.
pe. de anch.
c. h. eli.
C An vale
at legatuz. si
testator reli
qt familie ta
lis. r ille iam
erat defunc
tus facit. l. i.
sula r qd ibi
no. de acqr.
re. do. r add
pe. de anc. r
imol. in. c. iu
dicat. de te
sta.

ris. hic impedimento facti. dixi in. l. ventre. de acq ren. here.

Um in testamento.

De hoc dicitur no. per Dy. in. c. inspicim^o de re. iur. lib. vi.

Ex. l. sequenti.

¶ An valeat dispositio testatoris dicentis volo qd satisfiat oibus illis qui sunt scripti i cedula qd dedi guardiano minorum. Et an cu testator dicit lego ticio mille que det illi psona qd declaravi sibi z heredi meo: z discordat legatari^o z heres an valeat legatum.

Uem heredi.

¶ An valeat dispositio testatoris dicentis volo qd satisfiat oibus illis qui sunt scripti i cedula qd dedi guardiano minorum: an ualeat. Ja. determinat qd no. Ego determino p rariu: si apparet qd illa cedula sit il la qua testator guardiano dimiserit ex p patione litteraru vel alio modo: vt dixi in. l. si ita scripse ro. de codi. z demon. Item no. hanc. l. na vidi te stamentu in quo testator sic dixit. lego ticio mil le que det illi persone qua declaravi sibi z here di meo. de cedit testator contentio est inter here dem z legatariu: qd heres dicit de vno: legata rius dicit de alio. quid iuris. Bico qd debet inspi ci quod est verisimilius rone affectionis testato ris. alias fideicommissum esset inutile rone incerti tudinis: vt. l. si fuerit. in prin. s. eo. ideo remanet penes legatariu. ¶ Ultimo not. qd si relinquo tibi centum z dico volo qd dentur ei que dixi tibi qd in dubio no videtur factum illud relictum in fraudem: vt hic. z no. in. l. lucius. s. si. s. de le. i. z l. no intelligitur. circa fi. de iure fisci.

Um queritur.

Dicitur no. in. l. ve teribus. s. de pactis.

I quis.

De clara: vt no. Dy. i. c. in obscuris. de reg. iuris libro sexto.

Ex. l. sequenti.

¶ Inquisitio formata ticiu potestate perusij: procedit lz uocetur sempronius.

U habebat.

¶ An p prium nomen vel de monstratiuum inspicere debeamus ex q litate noticie disponetis inspicitur. h. d. Dixi per hac. l. qd si dur ducatur facit inquisitione cōtra ticiu potestatem assisij cu in veritate uocet sempronius qd magis inspicim^o hanc dignitatem qd nomen p priu: qd nomen p priu no habetur menti: vt hic. z sic magis accipit demonstratio qd nomen p priu. dixi in. l. demonstratio. de codi. z demon. Seco no. qd hic est vnus de casibus i quo doctria que sumit ex. l. si seruus cōis ita. de stip. ser. no h3 locu vt hic. z dixi in. d. l. si seruus.

Ex. l. sequenti.

¶ Clausula in fine posita quando referatur ad omnia precedentia.

Lures.

¶ Clausula i fi. posita no refert solu ad proxima: sed ad oia precedentia continuata scrip tura prolata. hoc dicit. ¶ Quero que est ro hu ius. l. qd clausula in fi. posita ad oia precedentia refertur. Rñ. primo ppter dictione repetitiuaz hoc amplius: vt. l. aurelius. s. testameto. s. de li be. lega. ¶ Secunda ratio est: qd clausula vltio posita fuit per se principaliter posita. vnde ad omnia precedentia refertur: vt. l. iij. s. filius. s. de libe. z posthu. z. l. talis scriptura. s. de lega. i.

z. l. i. de libe. prete. si enim illa clausula no esset p se principaliter posita: sed ad aliaz dispositione qualificanda: vtputa si conditionalis modus in fertur legato vltimo loco apposito: tuc ad aliud non refertur nisi ad illud vltimum: vt. l. filij. z ibi not. quando dies lega. ce. ¶ Quero quare dixit iurisconsultus cōiuncta scriptura. Dicit glo. secus si ex interuallo: vt. l. lecta. s. dicebam. s. si cer. pe. vide glo. qd incipit. nūc re pūgit. ibi z fac vim. z dic hoc est no vey: qd no est interuallum i eodem testamento no diuertedo ad alios actus naz testamentu debet fieri vno contextu: vt. l. he redes in fi. s. de testa. sed veritas est ut intelligamus coniuncta scriptura. i. continuato sermone secus si in medio plura dixisset: qd tuc ad omnia precedentia no refertur: ut no. glo. in simili insti. de re. di. s. item lapilli. An aut clausula in prece dentibus legibus apposita intelligatur repetita in sequentibus. dixi in. l. pretor in princi. vi bo no. rauto.

De his que pene ca relinquunt.

Rica.

Ex. l. sequenti.

¶ Que dicantur dispositiones reprobate: z an ualeat statutum qd clericoru cōsanguinei teneat tur pro eis si aliquid faciunt.

¶ Si precedit dispositio il licita z reprobata relictuz nomine pene a quocunqz non valet hoc dicit. ¶ Op. qd relictum nomie pene a quocunqz ualet: vt. C. e. l. i. z insti. de le. s. si. So. glo. hic. z. l. multa. de p di et demō. z. l. si qs heres de vul. z pupi. qd iste leges hodie sunt correcte. Dy. in. l. multa hoc repre hendit: qd etiā de iure antiquo poterat relinqui noie pene: vt. l. i. s. ite si ita. ad. l. fal. z. l. si penū. qñ di. le. ce. z. s. de pe. le. l. si penū. No ob. bec. l. que loqur qñ pcedit aliqua temeraria vllicita dispō qd t3 Ly. C. e. l. i. ¶ Quero que sūt iste di spositiones probrose. R. qñcūqz in dispōe venit aliquid qd sit reprobatu moribus iure ciuili vel ptorio: vt. l. i. z. l. filius. de condi. insti. Idē puto qd si dñ in testō lego filie mee centū: z volo qd no possit se maritare sine cōsensu talis. alias cadat a dicto legato certe istud no v3: vt. l. cum tale. s. si arbitrio. j. de p di. z de. Idē puto qñ aliquid relin gatur filio infra legitimā: z adijcitur qd si plus petat cadat a dicto legato. Lerte ista adiectio n̄ ualere: qd grauamen no potest poni in legitima ut. l. quoniā. C. de inoffi. test. ¶ Ultimo no. hac. l. conrra statuta ciuitatū que dicunt qd clerici ali quid faciant: z si no faciunt eoruz cōsanguinei teneant ad tantā penā. Lerte ista adiectio pene no v3: vt hic. z de isto grauamine qd imponitur cōsanguineis dixi in. l. de pupillo. s. si qs ipfi p tori. de ope. no. nun. in. ix. q.

Ex. l. sequenti.

¶ An ualeat relictuz factum filie si nupserit de mille: si ingreditur monasteriu de centuz. Et an testator possit dñare heredem: ut si non soluat legatū qd soluat tantum nomine usuratum.

Enam.

¶ Quero pater reliquit filie sue si nupserit mil le. z si ingressa fuerit monasterium: ha beat ducenta tantum non ultra. an istud videat detractum de illa quantitate maiori nomine pe ne. an sit causa. Et videtur qd sit causa: qd ex cau sa videtur dixisse: qd si monasterium ingrederef poterit ingredi cum minori pecunia qd si nube ret. sed certe siue sit causa siue pena legatū valet

De his q pene ca. re lin. rubri.

d f filio. q valet

imo totius dico q tale statutū si v3 qd videt factuz i odium clericor. c. petr^o diacono. z. c. signi ficasti. de ho mi. l. heres me^o. s. si. de p di. z de. z hac ptem t3 imo z idez t3 bal. z ang. p illā. l. i. l. i. s. in ius vo. vt eāt bal. l. i. l. i. C. de idi. vi di. z lap^o al lega. iij. z gl. no. i. cle. ij. d sen. ex. in. d. quōly z sin. no. bal. in. l. raptoris de epif. z cle. z i. l. i. C. vñvi. p cordat bal. i. l. ur. v3. de lu. z iur. z p hac pte e ca sus no. in. c. sciat cūcti. d elec. in. vi. al leg. p ang. in. d. l. vt v3. z p h dico q statutum di ctas q colo ni clericorū teneant ad collectas et h in odū cle ricoruz: tale statutū est p libertates ec cleste: z ita sing. t3 bar. i. l. peneo. C. de agri. z cē. li. xi. z sentit i. l. de pupil. lo. s. si qs ip si pretori. de op. no. nun. z bal. in. l. i. C. de epif. z cle.

Um be redi. in cedula de ce dula relicta apud fratres sci frāscisci. z vide ad hoc dictū quod hēs i. l. ait p tor. s. iudex de re iudi.

U habebat. Et istuz tex. nota. allegat bar. in. l. iij. in fi. de le. i.

Lures. ibi not. itellige saluo eo qd hētur in. l. mulieri z ticio. z qd ibi bar. de p di. z de. z h adde bal. l. i. l. in fi. C. de legi. heredi.